

Psykolognævnet

Beretning

**Januar 2010-
december 2013**

Forord

Siden oprettelsen af Psykolognævnet i 1994 og frem til 2009 har nævnet udgivet syv beretninger om nævnets virksomhed. Nærværende beretning omfatter perioden fra 2010 til 2013.

Beretningen redegør for nævnets virksomhed, for nævnets sammensætning og for lovgrundlaget for nævnets virksomhed.

Beretningen indeholder desuden en beskrivelse af nævnets praksis i tilsynssager og autorisationssager. I beretningen omtales en del eksempler på afgørelser i tilsynssager, som er illustrative for de problemstillinger som nævnet har taget stilling til.

Derudover indeholder beretningen oplysninger om grundlaget for nævnets anerkendelse af udenlandske uddannelser.

Beretningen indeholder endvidere statistiske oplysninger vedrørende autorisation af psykologer og tilsyn med autoriserede psykologers virksomhed.

Det er formålet med beretningen at udbrede kendskabet til nævnets lovgrundlag og virksomhed.

Denne beretning og nævnets tidligere beretninger, oplysninger om nævnets lovgrundlag og virksomhed, samt en opdateret liste over autoriserede psykologer findes på Psykolognævnets hjemmeside www.psykolognavnet.dk.

Psykolognævnets sekretariat, juni 2014.

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	Psykolognævnets sammensætning og sekretariat	5
2.	Lovgrundlaget m.v. for Psykolognævnets virksomhed	7
3.	Autorisation – autorisationsordningen af 2002	11
	A. Retningslinjer for den praktiske uddannelse	11
	B. Praktisk arbejde som psykolog i mindst 2 år	12
	C. Konfrontationstimer	12
	D. Supervision	14
	E. Eksempel på konkret afgørelse	17
	F. Sammenhæng i autorisationsuddannelsen	17
4.	Titelbeskyttelse	18
5.	Psykolognævnets anerkendelse af udenlandske erhvervsmæssige kvalifikationer som psykolog	20
	A. Nordiske statsborgere, der er omfattet af den nordiske overenskomst om fælles nordisk arbejdsmarked for visse personalegrupper inden for sundhedsvæsenet og veterinærvæsenet	20
	B. Statsborgere i EU/EØS-lande eller et land, som EU har indgået aftale med, og som er omfattet af EU-regler	21
	C. Statsborgere i tredjelande, der ikke er omfattet af de særlige regler for nordiske statsborgere og statsborgere i EU/EØS-lande eller et land, som EU har indgået aftale med	25
	D. Ansøgnings- og behandlingsprocedure for ansøgninger efter punkt B og C	25
	E. Ansøgning om autorisation	26
6.	Rammer for psykologers faglighed	27
7.	Generelt om Psykolognævnets tilsynsvirksomhed	32
	A. Generelle hensyn i tilsynsvirksomheden	32
	B. Opgaver og sanktioner	33
	C. Sagens kilde	34
	D. Klager over autoriserede psykologers virksomhed inden for sundhedsvæsenet	35

8.	Psykolognævnets tilsyn – praksis og udtalelser	36
	A. Undersøgelsesopgaver	37
	B. Underretninger efter servicelovens kap. 27	56
	C. Forældreansvarslovens § 32	58
	D. Generelt om erklæringer/udtalelser faglige grundlag	58
	E. Behandlingsopgaver	62
	F. Anvendelse af “diagnoser”	63
	G. Konsulentopgaver	63
9.	Psykologers markedsføring af sundhedsydelser	64
10.	Statistik vedrørende autorisationer, afgørelser i tilsynssager og afgørelser i sager om anerkendelse af udenlandske erhvervmæssige kvalifikationer	67
	A. Autorisationer	67
	B. Afgørelser i tilsynssager	68
	C. Afgørelser i sager om anerkendelse af udenlandske erhvervmæssige kvalifikationer som psykolog pr. år i årene 2010-2013	69

Kapitel 1

Psykolognævnets sammensætning og sekretariat

Nævnets funktionsperiode har været fra 1. maj 2010 til udgangen af april 2014. Nævnet udpeges af Ministeren for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold – i det efterfølgende Socialministeren.

Nævnets sammensætning i nævnsperioden fra 1. maj 2010 til udgangen af april 2014:

Udpeget af Socialministeren:

Kontorchef Eva Pedersen, formand
Sekretariatschef Frode Svendsen, stedfortræder

Udpeget af Socialministeren efter indstilling fra:

- Undervisningsministeren:

Centerchef Ane Stalknecht
Stedfortræder: Pædagogisk chef Jan Kirkegaard

- Ministeren for Sundhed og Forebyggelse:

Chefkonsulent Eva Bidstrup
Stedfortræder: Overlæge Torben Hørslev

- Kommunernes Landsforening:

Direktør Knud Sterregaard
Stedfortræder: Niels Bjerrum fra 1.5.10 til 8.8.12
Stedfortræder: Henrik Casper fra 8.8.12 til 12.9.13
Stedfortræder: Konsulent Helle Steiness Olsen fra 12.9.13

- Danske Regioner:

Regionsrådsmedlem Thyge Nielsen
Stedfortræder: Regionsrådsmedlem Hanne Andersen

- Københavns og Frederiksberg kommuner:

Bo Sand

Stedfortræder: Margot Jørgensen fra 1.5.2010 til 31.8.13

Stedfortræder: Søren Graff fra 1.9.2013

- Danske Handicaporganisationer:

Elsebeth Lundsteen

Stedfortræder: Mikael Fenger

- Dansk Psykolog Forening:

Mag.art. Mariann Hansen

Stedfortræder: Psykolog Christian Pasgaard

Psykolog Line Thatt Jensen

Stedfortræder: Psykolog Pernille Forchhammer

Psykolognævnets sekretariat, marts 2014:

Sekretariatschef Frode Svendsen, fuldmægtig Krystyna Paulina Jensen, fuldmægtig Tina Simonsen, fuldmægtig Camilla Spanggaard Stockholm og kontorfunktionær Majken Rubæk Lindegaard.

Sekretariatet har til huse i Socialministeriet, Holmens Kanal 22, 1060 København K.

Kapitel 2

Lovgrundlaget m.v. for Psykolognævnets virksomhed

A. Lov om psykologer m.v.

Lov om psykologer m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 229 af 8. marts 2012 om psykologer m.v. (psykologloven), danner lovgrundlaget for Psykolognævnets virksomhed. Lovbekendtgørelsen findes på Psykolognævnets hjemmeside.

Med lovens ikrafttræden blev Psykolognævnet autorisationsmyndighed og tilsynsmyndighed over for autoriserede psykologer. Titlen psykolog og titlen autoriseret psykolog blev beskyttet.

Psykolognævnet er en selvstændig myndighed under Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold, forkortet Socialministeriet.

Psykolognævnet består af 9 medlemmer og et tilsvarende antal personlige stedfortrædere.

Nævnet udpeges af Socialministeren. Psykolognævnets medlemmer udpeges for 4 år.

Nævnet består af én repræsentant udnævnt direkte af socialministeren, samt 8 medlemmer udnævnt af socialministeren efter indstilling fra sundhedsministeren, undervisningsministeren, Kommunernes Landsforening, Danske Regioner, Københavns og Frederiksberg Kommuner i forening, Danske Handicaporganisationer og Dansk Psykolog Forening.

Psykolognævnet har to hovedopgaver: at meddele autorisationer og at føre tilsyn med autoriserede psykologers virksomhed.

Psykolognævnets afgørelser i autorisationssager og i tilsynssager kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

B. Psykolognævnets forretningsorden

I medfør af psykologlovens § 17, stk. 5, er Psykolognævnets forretningsorden fastsat i Socialministeriets bekendtgørelse nr. 86 af 2. februar 1994 af forretningsorden for Psykolognævnet.

Bekendtgørelsen findes på Psykolognævnets hjemmeside.

C. Retningslinjer for den praktiske uddannelse

I medfør af psykologlovens § 2, stk. 1, nr. 2, har Psykolognævnet fastsat retningslinjer for den praktiske uddannelse, der udføres med henblik på autorisation.

De gældende retningslinjer for autorisationsuddannelsen, som er fra december 2002, er nærmere beskrevet i beretningens kapitel 3, og de findes på Psykolognævnets hjemmeside.

D. Bekendtgørelse om betaling af gebyr for meddelelse af autorisation som psykolog

I Socialministeriets bekendtgørelse nr. 978 af 31. oktober 2000 udstedt i medfør af psykologlovens § 2, stk. 4, er der fastsat regler om betaling af gebyr for meddelelse af autorisation som psykolog. Der skal betales et gebyr på 1.500 kr. for meddelelse af autorisation. Gebyret skal indbetales til Socialministeriet, før Psykolognævnet kan udstede autorisationsbevis.

Bekendtgørelsen findes på Psykolognævnets hjemmeside.

E. Bekendtgørelse om autoriserede psykologers pligt til at føre ordnede optegnelser

I medfør af psykologlovens § 14, stk. 1 og § 23, stk. 2 har Socialministeriet fastsat nærmere retningslinjer for autoriserede psykologers journalpligt, jf. bekendtgørelse nr. 813 af 12. september 1994 om autoriserede psykologers pligt til at føre ordnede optegnelser

Indholdet af denne pligt er nærmere beskrevet i Psykolognævnets vejledning om autoriserede psykologers pligt til at føre ordnede optegnelser (journaler), jf. Socialministeriets bekendtgørelse nr. 813 af 12. september 1994.

Socialministeriets bekendtgørelse og Psykolognævnets vejledning findes på Psykolognævnets hjemmeside.

F. Straffelovens §§ 152 og 152 c - f, retsplejelovens §§ 170, stk. 3 og 169, servicelovens § 154 og retssikkerhedslovens §§ 11 a - c

Ved ændringen i psykologloven ved lov nr. 207 af 27. marts 2000 er der i psykologlovens § 21, stk. 2, indført en bestemmelse om, at reglerne om tavshedspligt, jf. straffelovens § 152 og § 152 c - f, finder tilsvarende anvendelse for psykologer.

I medfør af psykologlovens § 21, stk. 2 er alle psykologer omfattet af straffelovens regler i § 152 og § 152 c - f om tavshedspligt

uanset, om de har autorisation og uafhængigt af, om de arbejder for en offentlig myndighed.

Da alle psykologer er omfattet af straffelovens regler i §§ 152 og 152 c - f om tavshedspligt, er alle psykologer også omfattet af den almindelige vidneudelukkelsesregel i retsplejelovens § 170, stk. 3, hvorefter retten kan bestemme, at forklaring ikke skal afgives om forhold, med hensyn til hvilke vidnet i medfør af lovgivningen har tavshedspligt, og hvis hemmeligholdelse har væsentlig betydning. Herudover er tjenestemænd eller andre, der handler i offentligt eller dermed ligestillet hverv omfattet af den særlige vidneudelukkelsesregel i retsplejelovens § 169, hvorefter sådanne personer ikke uden samtykke af vedkommende myndighed må afkræves vidneforklaring om forhold, med hensyn til hvilke der i det offentliges interesse påhviler dem tavshedspligt, jf. dog § 169, stk. 2.

Forvaltningslovens og straffelovens regler om tavshedspligt samt retsplejelovens regler om vidneudelukkelse findes på Psykolognævnets hjemmeside.

Der foreligger ikke en krænkelse af tavshedspligten, hvis psykologen er forpligtet til at videregive oplysninger eller handler i berettiget varetagelse af åbenbar almeninteresse eller af eget eller andres tarv, jf. straffelovens § 152 e.

Efter §§ 11 a - c i lovbekendtgørelse nr. 983 af 8. august 2013 om bekendtgørelse af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, kan en myndighed forlange at få oplysninger fra en række myndigheder m.v., der er nævnt i § 11 a, stk. 1.

Psykologer har endvidere pligt til at underrette kommunen, hvis de får kendskab til, at et barn eller en ung under 18 år fra forældres eller andre opdragers side udsættes for vanrøgt eller nedværdigende behandling eller lever under forhold, der bringer dets sundhed eller udvikling i fare, jf. kap. 27 i lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 1093 af 5. september 2013.

G. Lov om markedsføring af sundhedsydelser

Ved lov nr. 326 af 6. maj 2003 om markedsføring af sundhedsydelser blev det fastsat, at Psykolognævnet fører tilsyn med psykologers markedsføring efter loven, og at Psykolognævnet som led i tilsynet kan give udtryk for sin opfattelse af sagen og søge iværksat sanktioner for overtrædelser af lovens bestemmelser om markedsføring.

Psykologers markedsføring af sundhedsydelser er nærmere beskrevet i kapitel 9.

Lov om markedsføring af sundhedsydelser findes på Psykolognævnets hjemmeside.

H. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/36/EF og overenskomst om fælles nordisk arbejdsmarked for visse personalegrupper inden for sundhedsvæsenet og veterinærvæsenet.

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/36/EF af 7. september 2005 er ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/55/EU af 20. november 2013. Direktivet er endnu ikke implementeret.

Psykolognævnet er kompetent myndighed i forhold til psykologerhvervet i Danmark.

Psykolognævnet træffer afgørelser om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer opnået i EU/EØS-lande af EU/EØS-statsborgere efter reglerne i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/36/EF af 7. september 2005 om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer, jf. Socialministeriets bekendtgørelse nr. 1317 af 26. november 2007.

I forhold til psykologer, som er statsborgere i de nordiske lande, udsteder Psykolognævnet autorisation som psykolog, hvis de pågældende har fået autorisation som psykolog i et af de nordiske lande, jf. reglerne i overenskomst af 14. juni 1993 mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om fælles nordisk arbejdsmarked for visse personalegrupper inden for sundhedsvæsenet og veterinærvæsenet, jf. Udenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 81 af 8. september 1994, med senere ændringer.

Psykolognævnets behandling af ansøgninger om anerkendelse af udenlandske erhvervsmæssige kvalifikationer er beskrevet i beretningens kapitel 5.

Kapitel 3

Autorisation - autorisationsordningen af 2002

A. Retningslinjer for den praktiske uddannelse

Psykolognævnets retningslinjer for den praktiske uddannelse blev første gang udformet i 1994, og der blev foretaget mindre justeringer i april 1998.

En mere omfattende ændring af autorisationsbetingelserne trådte i kraft den 1. januar 2003 på baggrund af en indstilling fra en af Psykolognævnet nedsat arbejdsgruppe.

Autorisationen er en “generalistautorisation”, som omfatter både det kliniske område og organisationsområdet.

Udgangspunktet for de gældende retningslinjer for autorisationsuddannelsen er, at autorisationen har til formål at bidrage til, at borgerne modtager en kvalificeret psykologydelse. Autorisationsuddannelsen skal kvalificere psykologen til selvstændigt at kunne påtage sig forskelligartede opgaver inden for de to hovedområder: udredning og intervention.

I autorisationsuddannelsen er den faglige vejledning/supervision et væsentligt element, der skal bidrage til, at psykologen udvikler sine færdigheder i at tilrettelægge og gennemføre relevant udredning og intervention.

B. Praktisk arbejde som psykolog i mindst 2 år

De lovmæssige krav til den praktiske uddannelse/autorisationsuddannelses varighed fremgår af psykologlovens § 2, stk. 1, hvori der forudsættes et virke svarende til mindst 2 år på fuld tid.

De gældende retningslinjer af december 2002 sikrer, at psykologfagligt arbejde i både offentligt som privat regi, herunder selvstændig psykologvirksomhed og ulønnet psykologfagligt arbejde, kan medregnes i autorisationsuddannelsen. Det er dog et krav, at det enkelte arbejdsforhold, der skal indgå i autorisationsuddannelsen, har et omfang på mindst 15 timer om ugen i en periode på mindst 5 måneder. Arbejdsforholdet skal indeholde konfrontationstimer, og der skal foreligge dokumentation for supervision modtaget på det psykologfaglige arbejde, som stillingen har indeholdt.

Der skal være sammenhæng mellem arbejdets omfang og indhold og den supervision, som psykologen har modtaget på sit arbejde med udredning og intervention. Hvis den dokumenterede supervision ikke er modtaget i en dokumenteret ansættelsesperiode, vil den ikke kunne medregnes i den samlede autorisationsuddannelse.

Supervisionen vil ikke kunne medregnes til den samlede autorisationsuddannelse, hvis det arbejde, som psykologen har modtaget supervision i, ikke opfylder kravene til arbejdets omfang og indhold.

C. Konfrontationstimer

Det er en forudsætning for at blive autoriseret, at psykologen har haft konfrontationstimer under arbejdet med udredning og intervention.

Ved ”konfrontationstimer” forstås det antal timer, hvor psykologen har siddet ansigt til ansigt med klienten: individ, gruppe eller organisation. Ofte vil der i den enkelte session være tale om både udredning og intervention.

Der skal dokumenteres mindst 500 konfrontationstimer i forbindelse med udredningsopgaver og mindst 500 konfrontationstimer som led i interventionsopgaver, dvs. i alt mindst 1.000 konfrontationstimer.

Ud af det samlede antal konfrontationstimer med udredning og intervention skal psykologen have haft mindst 200 konfrontationstimer med målgruppen *individ* og mindst 200 konfronta-

tionstimer *enten* med målgruppen *gruppe eller* med målgruppen *organisation*. Der er ikke fastsat krav om, hvordan konfrontationstimerne med målgrupperne skal være fordelt på udredning og intervention.

De timer, hvor psykologen ikke sidder ansigt til ansigt med klienten, men foretager indsamling af informationer om klienten fra andre personer eller myndigheder, journalføring, rapportskrivning og lignende, er ikke konfrontationstimer.

I forskningsstillinger vil interviewdelen af et projekt med åbne spørgsmål, gennemført af psykologen, ofte kunne medregnes som konfrontationstimer til den praktiske uddannelse, når der er modtaget supervision på det pågældende interviewforløb.

Når det gælder ansættelser i administrative stillinger, vil de psykologfaglige opgaver i stillingen, som indebærer vejledning af personalet med udgangspunkt i psykologens faglige baggrund, kunne medregnes i autorisationsuddannelsen.

Rene undervisningsstillinger kan ikke medregnes til den praktiske uddannelse. Indgår der i en undervisningsstilling opgaver med faglig vejledning, som ikke stiler imod eksamen, vil konfrontationstimer i forbindelse med disse opgaver kunne medregnes til den praktiske uddannelse, dog under forudsætning af, at psykologen har modtaget supervision på disse opgaver.

Det er en forudsætning for at blive autoriseret, at antallet af konfrontationstimer i løbet af den praktiske uddannelse dokumenteres med underskrift fra den, som er fagligt ansvarlig for psykologens virke, og som tegner arbejdsgiveren. Når der er tale om en privatpraktiserende psykolog, underskriver psykologen selv på tro og love dokumentationen for konfrontationstimer. Den privatpraktiserende psykolog vedlægger samtidig en opgørelse fra en revisor over bruttoindtægter i den periode, som psykologen ønsker at medregne til autorisation.

Telefonkonsultationer medregnes ikke som konfrontationstimer i den praktiske uddannelse.

En autorisationsuddannelse skal kunne dokumenteres. Det kan derfor anbefales, at der fra starten af arbejdsforløbet foreligger en aftale mellem psykologen og arbejdspladsen om opsamlingen og optællingen af gennemførte konfrontationstimer, ligesom der skal være aftaler om supervision m.v. Man bør i en sådan aftale sikre sig, at der er klarhed over, hvem der underskriver den blanket, som ved forløbets afslutning skal dokumentere

ansøgerens praktiske arbejde, og hvordan den fagligt ansvarlige kan følge med i opsamlingen af konfrontationstimer i løbet af den tid, som den praktiske uddannelse varer. Det anbefales således, at arbejdspladsens ledelse er orienteret om autorisationsuddannelsen og om den afsluttende ansøgning om autorisation.

Det er vigtigt for dokumentationen af den praktiske uddannelse, at både ansøgeren og arbejdsgiveren opretholder et overblik over antallet af ansøgerens konfrontationstimer fordelt på både målgruppe og hovedområde. Dette overblik kan sikre, at ansøgeren i sidste ende har det antal konfrontationstimer, som kræves til autorisation, og at arbejdsgiveren/den fagligt ansvarlige er tryk ved at underskrive den dokumentation, som skal indsendes sammen med ansøgningen om autorisation.

Psykolognævnet har ikke fastsat retningslinjer for, hvor mange konfrontationstimer en given stilling bør indeholde. Optællingen sker på den enkelte arbejdsplads med udgangspunkt i psykologens opgaver og efter aftale mellem ansøgeren og den fagligt ansvarlige. Psykolognævnet baserer sin afgørelse om autorisation på de oplysninger, som er påført blanketten "Praktisk Arbejde", som er bekræftet af den fagligt ansvarlige.

D. Supervision

Psykologen skal have modtaget supervision svarende til mindst 160 timer på sit arbejde med udredning og intervention. Heraf skal mindst 40 timer være modtaget i form af individuel supervision og mindst 40 timer i form af supervision i gruppe.

Ud af de 160 timers supervision skal mindst 40 timer være modtaget af én og samme eksterne supervisor.

Der skal være sammenhæng mellem arbejdets omfang og indhold og den supervision, som psykologen har modtaget på sit arbejde med udredning og intervention. Hvis den dokumenterede supervision ikke er modtaget i en ansættelsesperiode, vil supervisionen ikke kunne medregnes i den samlede autorisationsuddannelse.

Supervisionen vil ikke kunne medregnes til den samlede autorisationsuddannelse, hvis det arbejde, som psykologen har modtaget supervision i, ikke opfylder kravene til arbejdets omfang og indhold.

a. Supervisorens kvalifikationer

Det fremgår af retningslinjerne, at psykologer, som yder supervision i forbindelse med autorisationsuddannelsen, skal være

autoriserede og have virket som psykolog i mindst 3 år efter kandidateksamen, for at supervisionen kan medregnes til autorisationsuddannelsen.

Psykolognævnet kan ud fra en konkret vurdering godkende supervision modtaget hos en supervisor med en anden akademisk baggrund. Det skal tydeligt fremgå, at supervisionen har ligget inden for supervisors fagområde, og at supervisionen har været nødvendig og faglig relevant i uddannelsesforløbet. Supervisionen kan ikke godkendes med mere end 25 timer.

b. Ekstern supervision

Ud af de 160 timers supervision skal mindst 40 timer være modtaget fra én og samme eksterne supervisor.

Udgangspunktet for et eksternt supervisionsforløb er, at den eksterne supervision kan tilføje autorisationsuddannelsen en dimension og bredde, som ikke kan forventes opnået ved et internt supervisionsforløb.

I vurderingen af, hvorvidt der er tale om ekstern supervision har nævnet i behandlingen af konkrete sager lagt vægt på følgende:

- at supervisanden gennem den eksterne supervisor får mulighed for at komme i kontakt med andre faglige synspunkter, andre faglige arbejdsmetoder og et andet fagligt arbejdsmiljø end det, som findes på supervisandens arbejdsplads,
- at der er administrativ og faglig adskillelse mellem de to arbejdspladser,
- at hver af de to arbejdspladser har selvstændig faglig ledelse,
- at der mellem arbejdspladserne er en vis geografisk afstand,
- at der mellem arbejdspladserne ikke findes fælles fagligt miljø,
- at der mellem supervisors og supervisandens arbejdspladser ikke findes et arbejdsmæssigt/kollegialt fællesskab, for eksempel deltagelse i fælles undervisning, supervision, konferencer m.v.,
- at der ikke afholdes fælles faglige møder med deltagelse af psykologer fra både supervisors og supervisandens arbejdsplads, og

- at der mellem psykologer fra de to arbejdspladser ikke er den tætte kontakt, som man ellers ville forvente at finde mellem faglige arbejdskolleger.

c. Supervision ved telefon eller Skype

Supervision skal som udgangspunkt foregå ansigt til ansigt, forstået således, at supervisor og supervisand er til stede i samme lokale. Nævnet har dog i særlige tilfælde godkendt, at telefonisk supervision kan benyttes i forbindelse med ophold i Grønland. I et enkelt tilfælde har nævnet godkendt supervision ved brug af internet billedemedieprogrammet Skype i forbindelse med et ophold i Mellemamerika.

Nævnet har i disse tilfælde efter en konkret vurdering godkendt 20 timers individuel telefonisk/Skype supervision under forudsætning af, at supervisanden herudover modtager et tilsvarende antal timers ansigt til ansigt supervision hos samme supervisor.

Nævnet har drøftet spørgsmålet vedrørende en generel anerkendelse af supervision, der foregår gennem anvendelse af f.eks. IT baserede kommunikationsmidler med henblik på anerkendelse af denne i forbindelse med autorisationsuddannelsen. Nævnet har ikke endnu fastsat retningslinjer herom.

d. Supervision fra nærtstående familiemedlemmer

Supervision modtaget fra nærtstående familiemedlemmer, herunder ægtefælle, kan ikke medregnes til den praktiske uddannelse, der udføres med henblik på autorisation.

e. Dokumentation

Ved nævnets vurdering af den praktiske uddannelse gælder, at et praktisk virke og supervision hører sammen. Kun supervision, som er modtaget under et godkendt arbejdsforhold, kan medregnes til den praktiske uddannelse, og tilsvarende kan kun arbejdsforhold, hvorunder der er modtaget supervision, indgå i autorisationsgrundlaget. For ethvert forløb, som ønskes medregnet til den praktiske uddannelse, skal der således foreligge dokumentation for både det udførte praktiske arbejde og for den supervision, som er modtaget.

Supervision forudsættes dokumenteret på den blanket, som Psykolognævnet har udarbejdet til dette formål. På blanketten skal alle relevante rubrikker udfyldes, og alle evt. supplerende oplysninger vedrørende supervisors faglige kvalifikationer, skal indsendes.

E. Eksempel på konkret afgørelse

Supervision modtaget ved andre akademiske faggrupper end psykologer (2009)

Psykolognævnet behandlede en ansøgning om autorisation fra en psykolog, der i forbindelse med en arbejdsperiode udelukkende havde modtaget supervision fra en person med anden faglig baggrund end psykolog.

Udgangspunktet for autorisationsordningen for psykologer er generelt at understøtte og udbygge psykologernes psykologfaglige kompetencer og fastholde en psykologfaglig profil.

Nævnets afgørelse

Nævnet vurderede, at den modtagne supervision ved den person med anden faglig baggrund end psykolog ikke kunne medregnes til autorisation.

Da det var den eneste supervision i den pågældende arbejdsperiode, kunne arbejdsperioden og konfrontationstimer i denne periode heller ikke medregnes til autorisation.

F. Sammenhæng i autorisationsuddannelsen

Psykolognævnet har i flere konkrete sager udtalt, at der skal være sammenhæng og samtidighed i autorisationsuddannelsen.

Efter Psykolognævnets retningslinjer for autorisationsuddannelsen, kan der til autorisation kun medregnes arbejdsperioder med en ugentlig arbejdstid på mindst 15 timer.

Nævnet har på et nævnsmøde udtalt: ”en ugentlig arbejdstid på mindre end 15 timer kan ikke medregnes i autorisationsuddannelsen, og dermed kan de konfrontationstimer og den supervision, som ansøgeren har haft i det pågældende arbejdsforløb, heller ikke medregnes i autorisationsgrundlaget”.

Vedrørende ulønnet arbejde har nævnet besluttet at: ”ulønnet psykologfagligt arbejde efter en konkret vurdering, vil kunne medregnes til den praktiske uddannelse, hvis arbejdets omfang og indhold er dokumenteret. Arbejdsperioder med mindre end 15 ugentlige timers ulønnet psykologfagligt arbejde medregnes ikke. Ved både lønnet og ulønnet psykologfagligt arbejde hos samme arbejdsgiver kan det samlede timetal medregnes.”

Retningslinjerne findes på Psykolognævnets hjemmeside.

Kapitel 4

Titelbeskyttelse

Titlerne ”psykolog” og ”autoriseret psykolog” er beskyttede her i landet i medfør af reglerne i lov om psykologer m.v.

Titlen psykolog må kun anvendes af en person, der har bestået kandidateksamen i psykologi eller en dermed ligestillet eksamen ved et universitet eller anden højere uddannelsesinstitution, jf. § 21 i lov om psykologer m.v.

Forbuddet mod at betegne sig som psykolog, hvis man ikke har den krævede kandidateksamen, omfatter også sammensatte betegnelser, hvori ”psykolog” indgår, for eksempel erhvervspsykolog, idrætspsykolog m.v.

Man har kun ret til at betegne sig som autoriseret psykolog, hvis man har fået autorisation som psykolog efter §§ 2 og 19, stk. 2, jf. § 1 i lov om psykologer m.v.

For at blive autoriseret psykolog skal man have bestået kandidateksamen i psykologi eller psykologisk-pædagogisk kandidateksamen her i landet og have gennemgået en af Psykolognævnet nærmere bestemt supplerende praktisk uddannelse af 2 års varighed, jf. § 2, stk. 1 i lov om psykologer m.v.

Psykolognævnet kan endvidere meddele autorisation som psykolog til personer, der i udlandet har gennemgået en psykologuddannelse, som kan sidestilles med den danske psykologuddannelse og den supplerende praktiske uddannelse i § 2, stk. 1, jf. § 19, stk. 2.

Psykolognævnet meddeler autorisationer og fører tilsyn med autoriserede psykologer, jf. § 17, stk. 4 og §§ 2 og 19, stk. 2.

Uberettiget anvendelse af betegnelsen ”psykolog” eller ”autoriseret psykolog” straffes med bøde, jf. § 23, stk. 1. Enhver, som bliver bekendt med overtrædelser af psykologlovens § 1 og/eller § 21, kan derfor anmelde det pågældende forhold til politiet.

Kapitel 5

Psykolognævnets anerkendelse af udenlandske erhvervmæssige kvalifikationer som psykolog

Med lov om psykologer m.v. er der sat en lovmæssig ramme for psykologerhvervet. Med en udenlandsk psykologuddannelse kan man arbejde her i landet, men man kan ikke benytte titlen ”psykolog” uden en godkendelse fra Psykolognævnet. Man kan heller ikke benytte titlen ”autoriseret psykolog” uden en autorisation fra Psykolognævnet. Se nærmere herom i kapitel 4.

Psykolognævnet kan udstede autorisation som psykolog til personer, der i udlandet har gennemgået en uddannelse, som kan ligestilles med de i psykologlovens § 2, stk. 1, nævnte uddannelser, jf. psykologlovens § 19, stk. 2.

Der gælder forskellige regelsæt for anerkendelse af uddannelse gennemført i udlandet afhængig af i hvilket land, ansøgeren er statsborger, og hvor uddannelsen er gennemført.

A. Nordiske statsborgere, der er omfattet af den nordiske overenskomst om fælles nordisk arbejdsmarked for visse personalegrupper inden for sundhedsvæsenet og veterinærvæsenet

Statsborgere i et nordisk land, som har opnået godkendelse (autorisation) som psykolog i et af de andre nordiske lande (Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige), er omfattet af reglerne i overenskomst af 14. juni 1993 mellem Danmark, Finland, Island,

Norge og Sverige om fælles nordisk arbejdsmarked for visse personalegrupper inden for sundhedsvæsenet og veterinærvæsenet, jf. Udenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 81 af 8. september 1994, med senere ændringer.

Disse ansøgere har umiddelbart ret til at få autorisation som psykolog i Danmark, jf. § 2 i bekendtgørelse af aftale af 11. november 1998 med Finland, Island, Norge og Sverige om ændring af overenskomsten af 14. juni 1993 om fælles nordisk arbejdsmarked for visse personalegrupper inden for sundhedsvæsenet og veterinærvæsenet.

En ansøgning om autorisation sendes til Psykolognævnet ved anvendelse af Psykolognævnets ansøgningssskema for autorisation. Skemaet kan rekvireres på Psykolognævnets hjemmeside, www.psykolognævnet.dk, eller ved direkte henvendelse til Psykolognævnet.

Ansøgningen skal vedlægges:

- Dokumentation for navn, fødselsdato og statsborgerskab, for eksempel i form af bekræftede kopier af relevante sider i pas og kopi af eventuel navneforandringsattest/vielsesattest samt dansk CPR-nr., hvis dette foreligger.
- Dokumentation for uddannelsen (bekræftet kopi af eksamensbevis)
- Dokumentation for godkendelsen (autorisation) i et nordisk land i form af bekræftet kopi af autorisationen.

B. Statsborgere i EU/EØS-lande eller et land, som EU har indgået aftale med, og som er omfattet af EU-regler

Statsborgere i et EU-land og i et EØS-land (fx Island, Norge og Liechtenstein) eller et land, som EU har indgået aftale med, og som er lovligt etablerede i henhold til lovgivningen i et af de pågældende lande, er omfattet af reglerne i Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 2005/36/EF af 7. september 2005, jf. bekendtgørelse nr. 1317 af 26. november 2007 om anerkendelse af psykologers erhvervsmæssige kvalifikationer.

Nordiske statsborgere er omfattet af både den nordiske overenskomst og Rådets direktiv, og har derfor mulighed for at vælge, om de vil ansøge om anerkendelse efter den nordiske overenskomst eller efter Rådets direktiv.

a. Etablering i Danmark

Psykologer, som er statsborgere i et EU/EØS-land eller et land, som EU har indgået aftale med om adgang til udøvelse af et lovreguleret erhverv, som er lovligt etableret i et af disse lande og er fuldt kvalificeret til at udøve erhverv som psykolog i disse lande, og som ønsker at arbejde fast som psykolog i Danmark, skal ansøge om anerkendelse af deres udenlandske erhvervsmæssige kvalifikationer som psykolog.

Ansøgninger om anerkendelse af psykologers erhvervsmæssige kvalifikationer, som er opnået i udlandet, skal sendes til Psykolognævnet, som er den kompetente myndighed på området.

Ansøgeren kan benytte ansøgningskemaet på Psykolognævnets hjemmeside www.psykolognævnet.dk.

Ansøgningen skal vedlægges følgende dokumentation:

- Dokumentation for navn, fødselsdato og statsborgerskab (f.eks. relevante sider fra pas) og eventuel navneforandringsattest/vielsesattest og oversættelse heraf
- Dokumentation for ansøgerens kvalifikationer i form af 1 bekræftet kopi af originale dokumenter (eksamensbevis for afsluttet psykologuddannelse og karakterudskrift/liste over gennemførte fag)
- Dansk eller engelsk oversættelse af eksamensbeviser, karakterudskrift/liste over gennemførte fag, hvis dokumenterne ikke er på dansk, norsk, svensk, engelsk eller tysk
- Attestation for, at ansøgeren er fuldt ud kvalificeret til at udøve erhvervet som psykolog i hjemlandet
- Attestation for, at ansøgeren lovligt kan udføre erhverv som psykolog i hjemlandet
- Evt. dokumentation for relevant erhvervserfaring.

Kopier af de væsentlige originale dokumenter, f.eks. eksamensbevis(er) og karakterudskrift(er) eller lignende lister samt af oversættelser skal være bekræftede. Dvs. at en myndighed har stemplet og underskrevet hver kopside som bekræftelse på, at kopierne stemmer overens med de dokumenter, der er forevist som originale dokumenter. Myndigheden bekræfter dermed, at der er tale om kopier af originale dokumenter. Myndigheden tager dog ikke stilling til ægtheden af de originale dokumenter. Bekræftelsen kan fås hos en dansk myndighed (kommune, jobcenter m.v.), den myndighed/institution, der har udstedt dokumentet, ambassade/konsulat i Danmark for det land, hvor do-

kumentet er udstedt eller en dansk ambassade/konsulat. Privatpersoner kan ikke bekræfte kopier.

Oversættelse til dansk eller engelsk skal være foretaget af en autoriseret translatør her i landet eller i hjemlandet/uddannelseslandet, af hjemlandets ambassade, af en anden kompetent myndighed i hjemlandet eller af den uddannelsesinstitution eller myndighed, der har udstedt dokumentet. Oversættes dokumentet på anden vis end ved brug af autoriseret translatør, skal oversættelserne være bekræftet af hjemlandets ambassade/konsulat eller en offentlig kompetent myndighed i hjemlandet.

Hvis Psykolognævnet vurderer, at ansøgerens udenlandske psykologuddannelse ækvivalerer den danske psykologuddannelse, anerkender Psykolognævnet ansøgerens kvalifikationer som psykolog, og giver meddelelse om, at ansøgeren kan betegne sig som psykolog her i landet.

Psykolognævnet tager ved vurderingen af udenlandske kvalifikationer hensyn til både ansøgerens uddannelse og erhvervs erfaring som psykolog. Erhvervs erfaringen kan i nogle tilfælde opveje mangler i ansøgerens uddannelse i forhold til den danske psykologuddannelse.

Psykolognævnet kan betinge anerkendelse af erhvervs mæssige kvalifikationer af, at ansøgeren gennemgår en prøvetid af op til tre års varighed, eller at ansøgeren går op til en egnethedsprøve, hvis

- 1) varigheden af ansøgerens udenlandske uddannelse er mindst et år kortere end kandidatuddannelsen i psykologi eller den psykologisk-pædagogiske kandidateksamen,
- 2) ansøgerens uddannelse omfatter fag eller discipliner, der er væsentligt forskellige fra dem, der er omfattet af kandidatuddannelsen i psykologi eller den psykologisk-pædagogiske kandidateksamen, eller
- 3) erhvervet som psykolog her i landet omfatter en eller flere former for lovreguleret erhvervs mæssig virksomhed, der ikke forekommer i det tilsvarende erhverv i ansøgerens hjemland, og denne forskel er karakteriseret ved en særlig uddannelse, som kræves her i landet, og som omfatter fag eller discipliner, der er væsentligt forskellige fra dem, der er omfattet af det af ansøgeren fremlagte kursus- eller uddannelsesbevis.

Psykolognævnet kan i den forbindelse kræve, at ansøgeren enten beviser erhvervs erfaring i sit hjemland eller gennemfører en prøveansættelse af en bestemt varighed og under supervision ved en

autoriseret psykolog, eller aflægger en egnedhedsprøve i de fag, som kræves for at opnå kandidatuddannelsen i psykologi eller psykologisk-pædagogisk kandidateksamen, som ansøgeren ikke har bestået, når kendskab til disse fag er en væsentlig forudsætning for at kunne udøve erhverv som psykolog i Danmark.

Det er formålet med prøveansættelsen, at ansøgeren opnår de kvalifikationer, som ansøgeren mangler i forhold til den danske psykologuddannelse. Efter endt ansættelse skal den superviserende psykolog afgive en udtalelse til Psykolognævnet om, hvorvidt ansøgeren har erhvervet kvalifikationer i de fag, som Psykolognævnet har stillet krav om.

Psykolognævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17, stk. 6 i lov om psykologer m.v.

b. Midlertidig eller lejlighedsvis udøvelse af erhverv i Danmark

Personer, som er statsborgere i et EU/EØS-land eller et land, som EU har indgået aftale med om adgang til udøvelse af et lovreguleret erhverv, som er etableret i et af disse lande, som er fuldt kvalificeret til at udøve erhverv som psykolog i disse lande, og som kun midlertidigt eller lejlighedsvis ønsker at udføre erhverv som psykolog i Danmark, skal sende en skriftlig anmeldelse til Psykolognævnet.

Anmeldelsen skal være modtaget i Psykolognævnet forinden psykologen første gang udfører erhverv som psykolog i Danmark.

Anmeldelsen skal vedlægges følgende dokumenter:

- Dokumentation for psykologens navn, fødselsdato og statsborgerskab (for eksempel relevante sider fra pas), og kontaktoplysninger
- En attestation for, at psykologen er lovligt etableret i et EU/EØS-land eller i et land, som EU har indgået aftale med om adgang til udøvelse af et lovreguleret erhverv, for dér at udøve erhverv som psykolog
- En attestation for, at den pågældende på tidspunktet for udstedelsen af dokumentationen ikke har modtaget forbud mod at udøve erhverv som psykolog, heller ikke midlertidigt
- Bevis for anerkendelse af et uddannelsesbevis udstedt i et tredjeland, i et EU/EØS-land eller i et land, som EU har indgået aftale med om adgang til udøvelse af et lovreguleret erhverv.

Anmeldelsen er gyldig i 12 måneder efter registreringen i Psykolognævnet. Hvis psykologen agter at udføre midlertidige og lejlighedsvis tjenesteydelser her i landet senere end 12 måneder efter registreringen af seneste anmeldelse i Psykolognævnet, skal psykologen sende en ny anmeldelse til Psykolognævnet.

Psykologen udfører midlertidige og lejlighedsvis tjenesteydelser i Danmark under den faglige titel, som psykologen har opnået.

Psykologen, som udfører midlertidige og lejlighedsvis tjenesteydelser i Danmark, skal på begæring give tjenestemodtageren oplysninger om sin faglige titel eller, hvis en sådan titel ikke findes, oplysninger om uddannelsesbeviset og den medlemsstat, i hvilken det er tildelt.

C. Statsborgere i tredjelande, der ikke er omfattet af de særlige regler for nordiske statsborgere og statsborgere i EU/EØS-lande eller et land, som EU har indgået aftale med

Psykologer, som er statsborgere i tredjelande, der ikke er omfattet af de særlige regler for nordiske statsborgere og statsborgere i EU/EØS-lande eller et land, som EU har indgået aftale med, kan ansøge om anerkendelse af deres udenlandske kvalifikationer. Psykolognævnet meddeler sin afgørelse efter individuel vurdering af de udenlandske kvalifikationer.

Ansøgningsproceduren er den samme som under pkt. a.

Hvis Psykolognævnet vurderer, at ansøgerens udenlandske psykologuddannelse ikke kan ligestilles med den danske psykologuddannelse i niveau, varighed og indhold, kan Psykolognævnet kræve, at ansøgeren opfylder de samme kvalifikationskrav, som stilles til danske statsborgere i lov om psykologer m.v.

D. Ansøgnings- og behandlingsprocedure for ansøgnings efter punkt B og C

Som det fremgår ovenfor skal ansøgninger/anmeldelser sendes direkte til Psykolognævnet, som er den kompetente myndighed på området. Psykolognævnets adresse er:

Psykolognævnet
Holmens Kanal 22
1060 København K.

Hvis Psykolognævnet ikke umiddelbart kan vurdere, om ansøgerens uddannelse kan ligestilles med en dansk psykologuddannelse, jf. psykologlovens § 2, stk. 1, indhenter nævnet en vurdering af ansøgerens udenlandske uddannelse fra Styrelsen for Videregående Uddannelser (tidligere CIRIUS), jf. § 2a, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 371 af 13. april 2007 af lov om vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v.

I visse tilfælde anmoder Styrelsen for Videregående Uddannelser en relevant uddannelsesinstitution om at bidrage til vurderingen.

Psykolognævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17, stk. 6 i lov om psykologer m.v.

E. Ansøgning om autorisation

Når den udenlandske uddannelse er blevet anerkendt af Psykolognævnet, kan psykologer, som er uddannet i udlandet, på lige fod med personer, der er i besiddelse af dansk eksamensbevis i psykologi, ansøge Psykolognævnet om autorisation som psykolog i Danmark. Det forudsættes, at øvrige betingelser for autorisation er opfyldt, jf. Psykolognævnets retningslinjer for den praktiske uddannelse.

En ansøgning om autorisation sendes til Psykolognævnet ved anvendelse af Psykolognævnets ansøgningskema for autorisation. Skemaet kan rekvireres på Psykolognævnets hjemmeside, www.psykolognævnet.dk, eller ved direkte henvendelse til Psykolognævnet.

Sammen med ansøgningskemaet indsendes dokumentation for ansøgerens praktiske uddannelse, jf. kapitel 4 i Psykolognævnets retningslinjer for den praktiske uddannelse af december 2002.

Kapitel 6

Rammer for psykologers faglighed

Psykolognævnet fører tilsyn med autoriserede psykologers virksomhed. Langt de fleste tilsynssager indbringes af klager, som finder, at psykologen, for eksempel ved børnesagkyndige undersøgelser, ikke har givet et dækkende billede af den situation, klageren befinder sig i.

Oftest kommer klagen, når den myndighed, der skal tage stilling til det materielle spørgsmål, for eksempel forældremyndighed eller samvær, har truffet sin afgørelse.

Psykolognævnet meddeler i disse tilfælde, at nævnet ikke har kompetence i forhold til den materielle sag, og at nævnet som tilsynsmyndighed, alene kan indgå i en vurdering efter psykologlovens bestemmelser om uvildighed, omhu og samvittighedsfuldhed.

I en klage indgår det ofte, at klagerne ikke kan kende sig selv i psykologens beskrivelse, eller at klager finder, at væsentlige oplysninger mangler eller er refereret forkert. Ikke sjældent mener klager, at psykologen burde have indhentet yderligere eller andre oplysninger og udsagn, og at undersøgelsesrapporten derfor ikke er dækkende.

En del henvendelser omfatter forhold vedrørende tilblivelsen af psykologens udtalelse, herunder psykologens samspil med de undersøgte. Der klages også ofte over psykologens konklusioner og eventuelle anbefalinger.

Henvendelserne fra klagerne afspejler ofte et spændingsfelt mellem psykologens faglige indsats og de begrænsninger, som psykologen er eller kan være underlagt i sin virksomhed, som for eksempel lovgivningsmæssige begrænsninger, opdragets udformning etc.

Udgangspunktet for Psykolognævnets tilsyn er psykologlovens regler om, at psykologens arbejde skal være udført med omhu, samvittighedsfuldhed og uhildethed. Psykolognævnet kan ikke gå ind i en vurdering af den materielle sag, for eksempel forældremyndighedssagen, anbringelse af et barn uden for hjemmet m.v., men skal føre sit tilsyn i medfør af §§ 12 og 16 i lov om psykologer m.v.

Som psykologloven er formuleret, er det den autoriserede psykolog der udfører arbejdet og underskriver erklæringen eller journalen, som bærer ansvaret for undersøgelsens omfang, udførelse og indhold. Og det er ligeledes psykologens ansvar at afgrænse den stillede opgave.

Hvis opdraget ikke er klart defineret af opdragsgiver, kommer ansvaret for opgavens afgrænsning til at hvile på psykologen. Psykolognævnet lægger vægt på, at det af psykologerklæringerne fremgår, hvad opgaven har været, og hvordan psykologen – gerne i forståelse med opdragsgiver – har afgrænset den.

Uanset at der er foretaget en klar afgrænsning af opgavens indhold, vil der undervejs i en opgave næsten altid være tale om, at psykologen i løbet af arbejdsopgaven skal foretage en afvejning af, hvilke oplysninger eller hvilke udtalelser fra for eksempel daginstitution, tidligere undersøgelser eller andet, der skal inddrages eller indhentes.

I den forbindelse er nævnet opmærksom på, at der ofte er tale om, at psykologen udfører sit arbejde som led i en sagsbehandling, der kan sætte særlige og under tiden også tidsmæssigt snævre rammer for psykologens muligheder i den enkelte sag. Selvom det at indhente udtalelser fra andre indebærer et valg for psykologen – et valg, som skal kunne begrundes.

I forældremyndighedssager og samværssager har Statsforvaltningen eller retten ofte særlige ønsker til den undersøgelse, som skal indgå i Statsforvaltningen eller rettens vurderinger, ligesom der ofte vil være en begrænsning i den tid, som psykologen har til rådighed.

Ved opgaver udført for kommuner er der ofte ret faste tidsrammer, uanset at udredninger kan være meget komplekse, for eksempel fjernelsessager og opgaver, der har til formål at bidrage til beslutningsgrundlaget for anden social indsats, specialundervisning og lignende.

For at sikre sig, at psykologen kan agere fagligt med de begrænsninger, der kan ligge i en opgavebeskrivelse, er det vigtigt, at det tydeligt er oplyst, hvilke rammer der har været udstukket for den pågældende opgave, og hvilke faglige overvejelser, psykologen har gjort sig i forbindelse med sine valg og eventuelle fravalg.

Ved vurderingen af den faglige indsats lægger Psykolognævnet vægt på, at psykologen i sine undersøgelser har inddraget de oplysninger og brugt de kilder, som er relevante, og at psykologen har redegjort for, hvorfor visse oplysninger er tilvejebragt og andre ikke.

Psykolognævnet lægger vægt på, at psykologen har redegjort for sine observationer og for de undersøgelser og samtaler med sagens parter m.v., som er gennemført, og at psykologen har redegjort for de faglige overvejelser, der ligger til grund for vurderinger og eventuelle anbefalinger.

Det fremmer overskueligheden og læsbarheden i en erklæring, hvis det tydeligt fremgår, hvornår der er tale om iagttagelser og beskrivelser, og hvornår der er tale om vurderinger. Psykologens vurderinger skal naturligvis være baseret på de beskrevne undersøgelser og samtaler m.v.

Efter Psykolognævnets opfattelse, er det vigtigt, at en rapport/erklæring er udarbejdet på en måde, så den er til at læse og forstå – ikke kun for andre fagpersoner, men også for klienten og den myndighed, der skal anvende erklæringen, for eksempel som grundlag for vurdering af forældreevne, i en forældremyndighedssag eller lignende.

Det er vigtigt, at erklæringen er struktureret således, at der er adskillelse mellem observationer og vurderinger, og at der er faglige overvejelser bag de vurderinger, der foretages på grundlag af observationerne. I den forbindelse har nævnet i en del tilfælde måttet konstatere, at der forekommer psykolograpporter, der ville have vundet meget i læsbarhed og troværdighed, hvis der var sket en bedre redigering. Nogle erklæringer fremtræder uredigerede, og indeholder nærmest sjuskede formuleringer, således at det er vanskeligt at forestille sig, at de er blevet gennemlæst inden afleveringen til opdragsgiveren.

En del klagere påpeger, at der i psykologens sprogbrug og sprog-tone kan være tale om, at den ene af sagens parter kommer til at fremstå i et negativt lys. Ikke helt sjældent er denne iagttagelse blevet fremført med rette.

Det er vigtigt, at psykologen anlægger en neutral sprogbrug i sine beskrivelser og sine referater af samtaler med sagens parter m.v. Det kan naturligvis være fagligt velbegrunder, at en psykologisk undersøgelse er mere kritisk over for den ene part end over for den anden, men dette må i givet fald fremgå af psykologens vurderinger, og være beskrevet så objektivt og fagligt velbegrunder som overhovedet muligt.

Psykolognævnet lægger derfor vægt på, at det er en del af den psykologfaglige omhu at undgå negativt ladede udtryk, og at psykologen i stedet redegør for positive og negative forhold, som kan være af betydning for den, der har rekvireret undersøgelsen, når der skal træffes en beslutning i den materielle sag. Dette gælder ikke mindst udtalelser i for eksempel forældremyndighedssager, hvor det kan være af betydning, at der er redegjort for begge forældres styrker og svagheder i forhold til forældremyndighedsspørgsmålet.

Som udgangspunkt gennemgår psykologen undersøgelsen med sagens parter med henblik på korrektion af eventuelle misforståelser eller fejlslagne oplysninger vedrørende faktiske forhold.

Nævnet lægger i den forbindelse vægt på, at der er afsat rimelig tid til gennemgangen, og at klienten så vidt muligt reelt har mulighed for at sætte sig ind i materialet og give sine eventuelle kommentarer. Det kan være hensigtsmæssigt, at psykologen i forbindelse med afleveringen af en undersøgelsesrapport, for eksempel i et bilag eller i en vedlagt følgeskrivelse, redegør for de kommentarer klienten har haft – især hvis der er grunde til, at psykologen ikke har ment at kunne rette rapporten ind efter disse kommentarer.

Når psykologen herefter afleverer sin erklæring til opdragsgiveren, for eksempel retten, statsforvaltningen eller kommunen, vil psykologens rolle i den pågældende materielle sag, som regel være afsluttet.

Opdragsgiveren skal som udgangspunkt kunne anvende psykologens udtalelse med oplysninger og analyser, som den fremstår. Udtalelsen skal kunne indgå som et selvstændigt bidrag til at belyse den sag, som opdragsgiveren skal træffe afgørelse i. Selve afgørelsen i sagen er dog opdragsgiverens og ikke psykologens.

Psykolognævnet har i en del afgørelser fundet anledning til kritik, fordi en psykolog er kommet med en direkte anbefaling af en bestemt løsning, uden at det direkte er fremgået af opdraget, og uden at det i situationen er forekommet fagligt nødvendigt.

Selve den materielle afgørelse af en sag påhviler den pågældende myndighed, og psykologen skal derfor, med mindre andet fremgår af opdraget, være yderst tilbageholdende med at fremsætte sine egne forslag til løsning.

Selv om det er den myndighed, der rekvirerer en udtalelse/undersøgelse, der må tage stilling til, om erklæringen opfylder de formål, den skal, er Psykolognævnet således opmærksom på problemstillingen.

Af de vejledninger om udfærdigelse af børnesagkyndige erklæringer, som Justitsministeriet har udsendt, fremgår det også, at det ikke er psykologens opgave at komme med forslag til eller anbefalinger om en konkret løsning.

Som tilsynsmyndighed har Psykolognævnet til opgave at bidrage til at sikre, at det arbejde, der udføres af autoriserede psykologer, lever op til lovens krav om omhu, samvittighedsfuldhed og uhildethed. Det ligger uden for Psykolognævnets opgave at gå ind i en sags materielle løsning. Oftest vil Psykolognævnets reaktion i øvrigt kunne foreligge på et tidspunkt, hvor den materielle sag er afgjort.

Efter Psykolognævnets opfattelse er tilblivelsen – og de rammer, der er for en undersøgelse eller et forløb hos en psykolog – en del af den autoriserede psykologs ansvar. Det opfattes som et selvstændigt ansvar for den autoriserede psykolog, at undersøgelser eller andre forløb hos psykologen tilrettelægges og gennemføres på en hensigtsmæssig, forsvarlig og professionel måde. Heri indgår også efter nævnets opfattelse, at det skal foregå under iagttagelse af almindeligt acceptable omgangsformer.

I sit tilsyn lægger Psykolognævnet vægt på psykologens selvstændige ansvar som autoriseret. I nævnets vurdering af en sag indgår den sammenhæng, som undersøgelsen skal bidrage til at belyse, herunder de begrænsninger på tid, omfang med videre, som kan være sat af opdragsgiver. Det er derfor væsentligt, at psykologen beskriver de rammer, der er sat for undersøgelsen.

I Psykolognævnets vurdering af psykologens virke tages således hensyn til psykologens faglige muligheder inden for de begrænsninger og arbejdsvilkår, som er psykologens hverdag.

Kapitel 7

Generelt om Psykolognævnets tilsynsvirksomhed

A. Generelle hensyn i tilsynsvirksomheden

Psykolognævnet fører tilsyn med autoriserede psykologers virksomhed. Dette gælder også autoriserede psykologer, der for eksempel arbejder med organisationsfaglig virksomhed.

Psykolognævnet kan alene udtale sig om den enkelte psykologs virke i en konkret sag. Psykolognævnet kan derfor ikke udtale sig om almen praksis, generelle holdninger eller generelle spørgsmål vedrørende betaling eller lignende. Nævnet udtaler sig heller ikke om de administrative opgaver, som psykologer udfører.

Psykolognævnet påser, om en autoriseret psykolog i sin virksomhed har levet op til de psykologfaglige krav, der ifølge loven stilles til en autoriseret psykolog. Nævnet kan derimod ikke kræve ændringer i en psykologerklæring og kan ikke gå ind i de beslutninger, som en myndighed har truffet med psykologerklæringen som grundlag.

Psykolognævnet tager i sin tilsynsvirksomhed udgangspunkt i psykologlovens krav til psykologers faglige virksomhed i form af uvildighed, omhu og samvittighedsfuldhed, jf. psykologlovens §§ 12 og 16. Nævnet går ikke ind i en vurdering af, om særlige administrative vejledninger eller anbefalinger, som myndighederne fastsætter for psykologers arbejde på et bestemt område, er fulgt, idet dette må antages at indgå i vurderingen hos den myndighed, der bestiller en opgave.

Psykolognævnet fører således tilsyn med, om de autoriserede psykologers faglige arbejde lever op til de standarder, der følger af psykologlovens §§ 12 og 16.

Autoriserede psykologer har pligt til at føre ordnede optegnelser. Dette krav gælder alle autoriserede psykologer.

Psykologer, som er ansat ved offentlige myndigheder skal følge de regler for journalføring, opbevaring og kassation, som gælder for offentlige myndigheder.

For andre psykologer betyder psykologlovens bestemmelser, at den autoriserede psykolog har et selvstændigt ansvar for at føre ordnede optegnelser og for at opbevare disse optegnelser.

De ordnede optegnelser er et vigtigt element i Psykolognævnets tilsyn, idet de dokumenterer den virksomhed, der er udøvet og de overvejelser, som psykologen har gjort sig i en konkret sag.

Nævnet lægger vægt på, at psykologen ved tilrettelæggelsen og gennemførelsen af de psykologiske forløb, herunder organisationspsykologiske forløb, sikrer sig, at deltagerne i disse forløb orienteres om, hvad forløbet vil bestå i, og hvordan det er tilrettelagt, jf. standarderne i psykologlovens §§ 12 og 16 om omhu, samvittighedsfuldhed og uvildighed.

Ved organisationspsykologisk virksomhed lægger nævnet endvidere vægt på, at psykologen i sine ordnede optegnelser reflekterer over forløbet, herunder også over eventuelle uforudsete reaktioner hos de implicerede, samt sine overvejelser over, hvilke skridt det kan være nødvendigt at tage for at samle op på utilsigtede eller voldsomme reaktioner hos en eller flere af de implicerede.

Til forskel fra for eksempel udarbejdelse af børnesagkyndige erklæringer, hvor undersøgelsesrapporten/erklæringen, ud over de løbende optegnelser om forløbet, indgår i den samlede journal, vil der ofte ikke være et tilsvarende dokument i et organisationspsykologisk forløb. Det er derfor væsentligt, at den autoriserede psykologs ordnede optegnelser løbende indeholder overvejelser om og beskrivelser af initiativer, der for eksempel indgår i konsulentforløb, herunder også overvejelser om håndteringen af eventuelle konflikter eller særlige problemer i forløbet for enkelte implicerede.

B. Opgaver og sanktioner

Med udgangspunkt i psykologlovens §§ 12 og 16, om omhu, samvittighedsfuldhed og uhildethed, kan nævnet vurdere det psy-

kologfaglige arbejde, som er udført af den autoriserede psykolog, herunder både form, indhold og præsentation.

Psykolognævnet vurderer som led i sin tilsynsvirksomhed, om der foreligger forhold, der kan begrunde, at psykologens virke anmeldes til politiet med henblik på politiets efterprøvning af, hvorvidt det pågældende virke vil kunne straffes med bøde i henhold til psykologlovens §§ 22 eller 23. Psykolognævnet vurderer ligeledes, om der kan foreligge forhold, som eventuelt kan begrunde en afgørelse i nævnet om fratagelse af autorisationen.

Psykolognævnet har erfaret, at enkelte klagere, efter nævnets behandling af den konkrete sag, har indbragt den pågældende psykologs udtalelser i erklæringen for retten, hvor psykologen blev idømt bøde for overtrædelse af psykologlovens § 16.

I tilfælde, hvor Psykolognævnet flere gange har udtalt kritik af en psykologs faglige virke, og hvor kritikpunkterne angår stort set samme typer forhold har Psykolognævnet i nogle tilfælde indhentet en særlig redegørelse fra psykologen med henblik på psykologens overvejelser over, hvad nævnets kritik har givet psykologen anledning til, herunder hvilke initiativer psykologen vil sætte i værk, med henblik på at rette op de forhold, der har været kritiseret. Denne fremgangsmåde har tjent til at give psykologen mulighed for at reflektere over sin fremtræden eller opførsel, ligesom nævnet i enkelte tilfælde har opfordret psykologen til at modtage supervision.

C. Sagens kilde

Psykolognævnet udøver først og fremmest sin tilsynsvirksomhed gennem henvendelser, som nævnet modtager fra enkeltpersoner, over psykologers virke. Langt hovedparten af de henvendelser, der modtages, har udgangspunkt i familieretlige sager, hvor den autoriserede psykolog er blevet bedt om en psykologfaglig udtalelse. Ofte er henvendelsen til Psykolognævnet begrundet i det forhold, at den, der henvender sig, ikke - eller i det mindste kun delvist - har fået medhold i den underliggende tvist.

Som tilsynsmyndighed er nævnet ikke bundet af et partsbegreb. Nævnet kan derfor behandle klager over psykologers virksomhed fra personer eller myndigheder, som direkte er involveret i en sag, eller fra andre med et kendskab til sagen.

Nævnet kan også af egen drift tage sager op til behandling og har herigennem mulighed for at føre uanmodet tilsyn med autoriserede psykologers virksomhed. Nævnet har enkelte gange benyttet sig af denne mulighed.

D. Klager over autoriserede psykologers virksomhed inden for sundhedsvæsenet

Hvis en autoriseret psykologs virksomhed udøves inden for sundhedsvæsenet, indbringes klager over psykologens behandling af klienten for Patientombuddet. Klagen kan kun indbringes af klienten eller af klientens repræsentant, hvis klienten har givet en fuldmagt.

Psykolognævnet medvirker ikke i sager, hvor der er klaget over psykologers virke til Patientombuddet. Som tilsynsmyndighed for alle autoriserede psykologers faglige virke har Psykolognævnet dog, med udgangspunkt i Patientombuddets afgørelse og psykologlovens bestemmelser, efterfølgende mulighed for at udtale sig om psykologens virke, herunder at vurdere, om der eventuelt vil være grundlag for at rejse en sag om fratagelse af psykologens autorisation.

Hvis der er klaget over en autoriseret psykologs virksomhed inden for sundhedsvæsenet, vil Patientombuddet - i tilfælde, hvor klageren ikke opfylder betingelserne for at klage til Patientombuddet - som regel videresende sagen til behandling som en tilsynssag i Psykolognævnet.

Kapitel 8

Psykolognævnets tilsyn – praksis og udtalelser

Psykolognævnet har som tilsynsmyndighed siden starten i 1994 behandlet en række sager, hvor der er klaget over autoriserede psykologers faglige virke.

I nærværende beretning, som bygger på tidligere beretninger, præsenteres nævnets udtalelser og praksis belyst gennem afgørelser og udtalelser, fortrinsvis fra beretningsperioden 2010-2013. Beretningen er opdelt i hovedtemaer, og udtalelserne afspejler nævnets vurdering af og afgørelser over de klager, som nævnet har behandlet vedrørende psykologers faglige virksomhed.

Autoriserede psykologer har et selvstændigt fagligt ansvar for udførelsen af opgaverne i forhold til de klienter, de er i kontakt med. Samtidig har psykologer en betydelig grad af metodefrihed ved udførelsen af deres opgaver. En metodefrihed, som de fagligt skal kunne forklare og forsvare. Nævnets udtalelser afspejler dette forhold, og der er i de enkelte sager foretaget en konkret vurdering i forhold til sagens materielle indhold og omstændigheder i øvrigt.

Nævnet er opmærksomt på, at eventuel kritik, som rettes mod en autoriseret psykologs virke i en konkret sag, ikke nødvendigvis har indvirkning på eventuelle afgørelser i den underliggende materielle sag, hvori psykologens arbejde ofte kun udgør et enkelt element.

Kap. 8 er bygget op omkring 4 områder, som hver især udgør sin del af Psykolognævnets tilsynsvirksomhed. De 4 områder er undersøgelsesopgaver, underretninger efter servicelovens kap. 27, forældreansvarsloven §§ 32 og 34 samt generelt om erklæring

gers/udtalelser faglige grundlag. Under hvert område gennemgås relevante eksempler på nævnets tidligere afgørelser.

A. Undersøgellesopgaver

I det følgende er psykologfaglige opgaver i forbindelse med konkrete undersøgelser opdelt i 4 faser:

- 1) Inden opgaven indledes
- 2) Under udførelsen af opgaven
- 3) Erklæringen
- 4) Opgavens afslutning.

1. Inden opgaven indledes

Psykolognævnet lægger vægt på, at den autoriserede psykolog, før en opgave accepteres, gør sig klart, hvad den pågældende opgave indebærer med hensyn til faglig kompetence, personlig styrke og tidsforbrug.

Inden en opgave accepteres, bør den autoriserede psykolog sikre sig, at opgaven afgrænses og beskrives på en sådan måde, at opdragsgiver og psykolog er enige om opgavens omfang og indhold. Den autoriserede psykolog skal i forbindelse med løsning af opgaven være forberedt på at forklare sin status og opgavens faglige formål for den eller de, der skal indgå i undersøgelsen. Psykologen bør sikre sig, at de ydre rammer for udførelsen af opgaven også er til stede gennem hele opgavens forløb.

Hvis psykologen oprindeligt har accepteret en opgave, men efterfølgende ikke mener at kunne gennemføre opgaven af personlige eller faglige årsager, påhviler det psykologen at redegøre herfor, og så vidt muligt forsøge at indstille over for klient og eventuel opdragsgiver, hvorledes sagen kan håndteres i et videre forløb.

I ikke helt få sager har det været uklart, hvad der har været aftalt mellem psykolog og opdragsgiver, og opdragsgivere har klaget over, at de ikke har modtaget den ydelse, som de forventede. Psykolognævnet har i en række sager fundet anledning til at præcisere, at det er en væsentlig forudsætning for samarbejdet mellem psykolog og opdragsgiver, at der foreligger en klar aftale om, hvad parterne ønsker og forventer af hinanden med hensyn til undersøgelsens varighed, forventede metoder og økonomiske ramme. Det er en fordel, at aftalen foreligger skriftligt.

I situationer hvor, opdraget er uklart beskrevet og/eller aftalt, kan der opstå problemer mellem opdragsgiver og psykolog. Nævnet lægger vægt på, at både opdragsgiver og psykolog be-

stræber sig på at opnå enighed omkring opgaven, herunder tidsforbrug, omfang og indhold.

Eksempel på konkret afgørelse:

Manglende forventningsafstemning mellem opdragsgiver og psykolog (2013)

En kommune klagede over en psykologs faglige virke i forbindelse med en forældreevne og børnepsykologisk undersøgelse af et forældrepar og deres tre børn. Kommunen klagede over, at undersøgelsen viste sig at være langt mere omfangsrig end først antaget, at psykologen ikke anvendte tests i undersøgelsen, og at erklæringen var vanskelig at læse.

Psykologen oplyste i forbindelse med partshøringen, at han havde redegjort for undersøgelsens bestanddele i den indledende kommunikation med kommunen, herunder at undersøgelsesmetoden var specifikt udviklet med henblik på forældreevneundersøgelser, og at den ikke omfattede tests.

Nævnets afgørelse

Nævnet noterede sig, at der ikke havde været en fælles forståelse mellem opdragsgiver og psykolog om opgavens omfang og omkostninger i forbindelse med opgaven. Nævnet bemærkede, at psykologen havde gjort opmærksom på sin metode undervejs i forløbet.

Nævnet fandt, at afklaring af opdrag og økonomi m.m. påhviler både opdragsgiver og psykolog, og at psykologen havde holdt sig indenfor rammerne for formålet med den pågældende undersøgelse. På den baggrund fandt nævnet ikke anledning til at udtale kritik af psykologens faglige virke efter §§ 12 og 16 i lov om psykologer m.v.

2. Under udførelsen af opgaven

Når Psykolognævnet modtager en henvendelse i en tilsynssag, klages der ofte over selve udførelsen af den psykologiske undersøgelse.

Med udgangspunkt i psykologlovens § 12 og det foreliggende materiale har nævnet i en række tilfælde fundet anledning til at præcisere, at psykologer skal udføre de undersøgelser, som de på-

tager sig, med omhu og samvittighedsfuldhed. Samtidig skal den autoriserede psykolog ved udfærdigelse af erklæringer udvise omhu, uhildethed og samvittighedsfuldhed.

Dette krav betyder blandt andet, at psykologen skal foretage de observationer og samtaler, som er nødvendige for at kunne vurdere de parter, der indgår i sagen.

Psykologen skal optræde professionelt, afbalanceret og respektfuldt over for klienterne eller sagens parter, som ofte er i en for dem vanskelig og belastende situation. Samtidig skal erklæringer være udfærdiget med omhu, samvittighedsfuldhed og være uhildede, således at psykologen ikke usagligt tager parti for en bestemt part.

Det er udgangspunktet, at psykologen undersøger alle de forhold, som er relevante. Dette kan betyde, at der også undersøges eller tages stilling til forhold, som undersøgelsesparterne ikke selv har udpeget. Det kan for eksempel også omfatte samtaler og observationer af de involverede i deres egne omgivelser.

Psykolognævnet lægger herudover vægt på, at den autoriserede psykolog sikrer sig, at det psykologfaglige forløb foregår i professionelle rammer således, at klienten kan føle sig tryk. Nævnet har i flere tilfælde givet kritik for manglende professionelle rammer for det psykologfaglige forløb.

Eksempel på konkret afgørelse:

Manglende professionelle rammer (2010)

Klager fremførte, at samtaler i forbindelse med stress ikke foregik på psykologens kontor, men blev afholdt i henholdsvis en ikke isoleret havepavillon og på en offentlig bænk. Der blev endvidere klaget over psykologens manglende professionalisme.

Nævnets afgørelse

Nævnet lagde til grund, at psykologen havde benyttet en havepavillon og en offentlig bænk som konsultationsrum, en situation, som klager ikke havde befundet sig godt i.

Nævnet fandt, at de forhold, som blev beskrevet af klager, ikke kunne karakteriseres som egnede, professionelle rammer for afviklingen af samtaler mellem psykolog og klient.

Nævnet fandt således, at der var grundlag for at udtale kritik af psykologens faglige virke som psykolog efter psykologlovens § 12.

Eksempel på konkret afgørelse:

Psykologen kom for sent til aftalte møder med klienten (2010)

En psykolog foretog en psykologisk undersøgelse af en dreng med henblik på en opfølgning/revurdering af tidligere undersøgelser og med henblik på drengens skolestart. Efterfølgende klagede moderen til Psykolognævnet over, at psykologen var kommet 45 minutter for sent til første møde uden at have givet besked herom. Derudover klagede moderen over, at psykologens telefon havde ringet undervejs i testningen, hvilket havde virket forstyrrende på testsituationen.

Nævnets afgørelse

Nævnet lagde til grund for sin afgørelse, at psykologen kom for sent til testningen, og at psykologens telefon havde ringet undervejs i forløbet. Nævnet fandt, at omstændighederne ved gennemførelsen af undersøgelsen langt fra havde været optimale, idet begge forhold havde været tilstrækkeligt forstyrrende til at kunne indvirke på de resultater, som drengen havde opnået. Som udgangspunkt fandt nævnet det væsentligt, at den autoriserede psykolog udviser respekt for de deltagendes tid og medvirken i de undersøgelser, der foretages.

Nævnet fandt derfor, at psykologen burde have ringet til familien for at gøre opmærksom på, at psykologen var forsinket. Da der var tale om en forsinkelse på ca. 45 minutter, fandt nævnet, at psykologen i højere grad burde have overvejet, om det ville have været hensigtsmæssigt at aftale en ny dato for testningen af drengen. Nævnet fandt, at psykologen i sin afrapportering fra testningen burde have nævnt forsinkelsen. Med udgangspunkt heri fandt nævnet anledning til at udtale alvorlig kritik af psykologens virke i forhold til §§ 12 og 16 i lov om psykologer m.v.

Information til deltagerne

Psykolognævnet lægger betydelig vægt på, at psykologen inden udførelsen af selve undersøgelsen grundigt har informeret den el-

ler de, der undersøges, dels om formålet med undersøgelsen og den status, undersøgelsen har, dels om tilrettelæggelsen af forløbet. Ikke mindst i tilfælde, hvor en undersøgt ikke selv har ønsket undersøgelsen, er en grundig orientering om formålet med psykologens indsats og undersøgelsens status i det aktuelle sagsforløb af stor betydning, og en omhyggelig information kan bidrage til at modvirke misforståelser.

Psykolognævnet har herudover fundet, at det generelt er væsentligt, at psykologer sikrer sig, at også de personer, der ikke nødvendigvis er hovedpersoner i en undersøgelse, men som inddrages af andre grunde, er informeret om undersøgelsens formål og omfang samt om, hvem undersøgelsens resultater skal formidles til.

Eksempel på konkret afgørelse:

Manglende orientering om udvidelse af undersøgelse (2013)

Klage over forløbet ved en neuropsykologisk undersøgelse vedrørende arbejdsevne. Klager havde ikke været tilknyttet arbejdsmarkedet i en årrække grundet en ulykke. Undersøgelsen skulle afgøre den videre sagsbehandling af klager i forhold til den fremtidige tilknytning til arbejdsmarkedet. I sin klage fremførte klager, at der havde været modstridende begrundelser for en udvidelse af undersøgelsen.

Psykologen fremførte, at han vurderede efter sit første møde med klienten, at der var behov for at supplere den neuropsykologiske undersøgelse med en mere omfattende personlighedsundersøgelse, som efterfølgende blev aftalt med sagsbehandleren.

Ved den efterfølgende partshøring stod det klart, at udvidelsen af undersøgelsen var foretaget på psykologens foranledning, og at klager ikke var blevet inddraget i dette spørgsmål.

Nævnets afgørelse

Nævnet fandt, at psykologen havde inddraget relevante oplysninger, og at psykologen havde redegjort for de gennemførte tests og samtaler, hvorfor erklæringen fremstod god og dækkende.

Nævnet konstaterede dog, at undersøgelsen omfattede mere, end hvad klager var blevet gjort bekendt med fra opdragsgivers side. Nævnet fandt, at psykologen ikke havde foretaget den nødvendige forventningsafstemning i forhold til at udvide undersøgelsen.

På den baggrund fandt nævnet grundlag for at udtale kritik af psykologens faglige arbejde efter § 12 i lov om psykologer m.v.

Opgavens varighed

Nævnet lægger vægt på, at psykologen så vidt muligt sikrer sig, at klienten er klar over det tidsforbrug, der kan forventes i den pågældende undersøgelse. Opgavens tidsmæssige omfang kan variere afhængig af sagernes art. Det kan være psykisk belastende for en klient at vente på resultatet af en undersøgelse i flere måneder eller bare nogle uger. Det er derfor vigtigt at forklare klienten, hvornår resultatet af undersøgelsen forventes afleveret. Når undersøgelsen er afsluttet bør klienten orienteres om resultatet heraf så hurtigt som muligt.

Hvor der er blevet klaget over, at psykologen har benyttet for lidt tid på en opgave, har nævnet sjældent kritiseret selve tidsrammen.

Nævnet har dog i flere tilfælde fundet anledning til at kritisere det virke, som psykologen har udført, idet nævnet har fundet, at den pågældende opgave ikke har været udført med tilstrækkeligt omhu og samvittighedsfuldhed. I sådanne tilfælde har nævnet fundet, at psykologen ikke havde udført de observationer og gennemført de samtaler, der var nødvendige i det pågældende forløb, og nævnet har på dette grundlag kritiseret indholdet og udformningen af den erklæring, som var blevet udfærdiget.

Psykolognævnet har i nogle tilfælde udtalt, at psykologen burde have overvejet, om det var hensigtsmæssigt at påtage sig den pågældende opgave, når psykologen på forhånd vidste, at der var begrænset tid til rådighed for gennemførelsen af opgaven.

Eksempel på konkret afgørelse:

Undersøgelsesforløbet blev forkortet (2013)

På anmodning fra en kommune udførte en psykolog en familieundersøgelse af klager og hendes barn. Klager

fremførte blandt andet, at psykologen kun havde brugt sammenlagt 2 ½ time på undersøgelsen.

Psykologen oplyste, at undersøgelsen skulle have varet 3 dage, men at klager selv afbrød undersøgelsesforløbet efter første møde. Til trods for afbrydelsen vurderede psykologen, at de foreliggende sagsakter og psykologens egne observationer var tilstrækkelige til en faglig vurdering.

Nævnets afgørelse

Nævnet noterede sig, at undersøgelsens forløb blev væsentligt kortere end planlagt, og at undersøgelsen derfor ikke omfattede en del af de planlagte elementer, herunder f.eks. yderligere observationer. Det fremgik af erklæringen, at psykologen til trods herfor mente at have et validt grundlag for sine konklusioner.

Nævnet fandt imidlertid, at det faglige grundlag for de omfattende konklusioner, i betragtning af det væsentligt forkortede undersøgelsesforløb, var for spinkelt. Nævnet fandt derfor, at der var grundlag for at udtale alvorlig kritik af psykologens arbejde efter §§ 12 og 16 i lov om psykologer m.v.

Opgaven blev forsinket grundet sygdom hos psykologen (2000)

Psykologen udførte en opgave for en kommune med henblik på at afgøre, om børnene i en familie havde behov for en særlig indsats fra kommunens side. Kommunen anmodede om, at undersøgelsen kunne være tilendebragt inden for 2 måneder. Selve undersøgelsen blev foretaget over 30 timer i løbet af 2 måneder.

Umiddelbart derefter blev psykologen ramt af en alvorlig sygdom, og indsendelsen af erklæringen fra undersøgelsen blev af denne grund udskudt flere gange. Der var løbende kontakt mellem psykologen og kommunen, hvorved kommunen blev oplyst om psykologens aktuelle tilstand. Erklæringen blev afleveret til kommunen ca. ½ år efter samtalerne afslutning.

Da psykologens rapport var afleveret, udtalte kommunen blandt andet, at kommunen var utilfreds med den tid, der var medgået til at foretage undersøgelsen, idet

kommunen oplevede det, som om de var blevet "holdt hen".

Nævnets afgørelse

Vedrørende tidsforbruget bemærkede nævnet, at der oprindelig var blevet fastsat en frist på to måneder for færdiggørelsen af undersøgelsen. Det fremgik imidlertid af den senere brevvæksling i sagen, at psykologen løbende havde underrettet kommunen om forløbet. Nævnet fandt ikke anledning til at rejse kritik af den tid, der var medgået til selve undersøgelsen af familien.

Nævnet bemærkede, at der i sagen forelå ganske særlige omstændigheder (alvorlig sygdom), som bevirkede, at psykologen ikke havde haft mulighed for præcist at vurdere, hvornår den færdige erklæring kunne foreligge. Nævnet fandt imidlertid, at det måtte være klart for psykologen, at det kunne være vanskeligt at udfærdige erklæringen inden for en overskuelig tid, og at der derfor kunne blive behov for at sikre, at opgaven kunne overdrages til en anden psykolog.

På denne baggrund fandt nævnet grundlag for at kritisere, at psykologen ikke havde udfoldet større bestræbelser på at sikre sig, at en anden psykolog kunne have færdiggjort opgaven på et tidligere tidspunkt. Nævnet fandt således anledning til at udtale kritik efter § 12 i lov om psykologer.

Psykolognævnet lægger vægt på, at psykologen har undersøgt alle relevante forhold i familien. Der kan blandt andet være tale om, at der gøres en særlig indsats i en undersøgelse på at indhente barnets udtalelser, eller på at foretage observationer af begge forældres samspil med barnet.

Eksempel på konkret afgørelse:

Nødvendige udtalelser og observationer (2009)

Psykologen udførte en børnesagkyndig undersøgelse for statsforvaltningen til brug for en samværssag. Moderen klagede over grundlaget for psykologens vurderinger.

Psykologen oplyste at have haft grundige samtaler med begge forældre, at have observeret barnet i samspil med

begge forældre og at have foretaget en faglig vurdering af de forhold, som var relevante for undersøgelsen.

Nævnets afgørelse

Nævnet fandt, at undersøgelsen havde bestået af samtale med begge forældre sammen, to samtaler med henholdsvis klageren og faderen, to hjemmebesøg hos klageren og barnet, 3 hjemmebesøg hos faderen og barnet og en gennemlæsning af materiale fra Statsforvaltningen og klageren samt en gennemgang af erklæringen med henholdsvis klageren og faderen.

Nævnet fandt, at undersøgelsen var tilstrækkelig i forhold til opdraget, og at der var inddraget de relevante oplysninger om forældrene og deres barn på baggrund af samtaler med forældrene og samværsobservationer og hjemmebesøg samt oplysninger fra sagsakterne, herunder børnehavernes udtalelser og materialet fra klager.

Efter nævnets opfattelse var der redegjort for dette i erklæringen, og det fremgik, at psykologens vurderinger og konklusioner baserede sig på og var i overensstemmelse med de beskrevne oplysninger, iagttagelser og udtalelser.

På denne baggrund fandt Psykolognævnet ikke grundlag for at kritisere psykologens arbejde efter psykologlovens §§ 12 og 16.

Overvejelser om brug af tolk

Psykologerne kan arbejde med enkeltpersoner eller med familier, hvor der kan være tvivl om personernes beherskelse af det danske sprog. Det er naturligvis væsentligt at sikre sig, at klienten forstår indholdet af de samtaler m.v., som der foretages i løbet af undersøgelsen, samt undersøgelsens formål, forløb og indhold.

Ved undersøgelser, der foretages hos fremmedsprogede klienter, kan det derfor være nødvendigt at indhente tolkebistand, og psykologen må være indstillet på, at der kan være behov for flere og længere samtaler for at få alle relevante spørgsmål belyst.

Psykologen bør være opmærksom på, at klienten udover de rent sproglige vanskeligheder også kan have en anden kulturel forståelsesramme, som kan have betydning ved den gennemførte test.

Nævnet lægger vægt på, at det fremgår af psykologerklæringen, om der ved undersøgelsen har været anvendt tolkebistand, eller

om psykologen har overvejet at indhente tolkebistand. Nævnet lægger endvidere vægt på, at psykologen gør opmærksom på, om klientens manglende sprogfærdigheder kan have haft betydning for resultatet af de foretagne tests og for psykologens samlede vurdering af klienten.

Eksempel på konkret afgørelse:

Brug af tolk i psykologiske undersøgelser (2012)

Efter anmodning fra kommunen udførte psykologen en psykologisk undersøgelse af en moder og hendes tre børn. Moder kom oprindeligt fra Filippinerne, hvorfor spørgsmålet om benyttelse af tolk var relevant. Klager anførte i sin klage, at hun i den forbindelse måske ikke fik udtrykt, hvad hun gerne ville.

Under partshøringen oplyste psykologen, at der var fordele og ulemper ved benyttelsen af tolk, og at han vurderede i det konkrete tilfælde, at det ville være mest hensigtsmæssigt at gennemføre undersøgelsen uden tolk.

Psykologen havde under undersøgelsesforløbet måtte uddybe få dele af de anvendte test på engelsk, hvor der var usikkerhed i forbindelse med et enkelt ord eller en bestemt mening. Psykologen havde vurderet, at det ikke ville være muligt at opnå et højere oplysningsniveau ved hjælp af tolk.

Nævnets afgørelse

Ved sin afgørelse lagde nævnet vægt på, at psykologen ikke havde fået udleveret sagens akter fra kommunen, og at psykologen ikke havde anvendt tolk.

Da tests generelt er udviklet i en bestemt kulturel sammenhæng, kan besvarelsen og tolkningen af besvarelsen derfor være ekstra vanskelig for personer, der ikke er vokset op, eller har et velfunderet kendskab til den kultur og tænkemåde, hvor testen er udviklet. På den baggrund fandt nævnet, at det, ikke mindst i testsituationen, ville have betydning at sikre sig, at testpersonen havde den fulde forståelse af testene og forventningerne til den.

Nævnet fandt således, at psykologens redegørelse vedrørende vurdering af ikke at benytte tolk i det konkrete tilfælde ikke fremstod fagligt velbegrunderet, og at erklæringen derfor ikke fremstod fagligt velfunderet. Nævnet fandt derfor, at der var grundlag for at udtale alvorlig kritik af psykologens faglige virke efter § 16 i lov om psykologer m.v.

Ordrede optegnelser (journal)

Ifølge psykologlovens § 14 skal autoriserede psykologer føre ordnede optegnelser. De ordnede optegnelser - journalen - forudsættes ført på en måde og med et sådant indhold, at en anden psykolog i givet fald ville kunne få et overblik over sagen og eventuelt ville kunne fortsætte klientforholdet ud fra optegnelserne.

Journaloptegnelserne, som skal føres løbende, og som skal foreligge i permanent skrift, er med til at sikre kvalitet og sikkerhed i psykologens arbejde. Optegnelserne er en støtte for psykologen og nødvendige for tilsynet med den autoriserede psykologs virke. Optegnelserne kan ligeledes bidrage til at afmystificere psykologens arbejde, hvis klienten begærer - og får - aktindsigt.

En god journalføring betyder, at man løbende kan følge et sagsforløb og få et indtryk af, hvad der er sket. Derfor skal det løbende fremgå af journalen, hvilke møder/initiativer der har været, og hvad disse har handlet om samt hvilke temaer, der har været berørt m.v.

Der skal også føres journal i undersøgelsessager, hvor indsatsen resulterer i en erklæring. Selv om erklæringen er en del af den samlede journal, skal journaloptegnelserne indeholde en datofortegnelse og notater, hvoraf de vigtigste informationer fremgår. Datofortegnelsen og de korte notater understøtter oplysningerne, som fremgår af erklæringen, og de angiver, hvor langt man er kommet i forløbet f.eks. i forbindelse med et skift af psykolog.

I enkelte sager har Psykolognævnet fundet anledning til konkret at kommentere en psykologs optegnelser. Nævnet har været ude for, at der har været en vis uvilje imod at udlevere kopi af optegnelserne til brug for nævnets tilsyn. I den forbindelse har nævnet påpeget, at den autoriserede psykolog har pligt til at tilstille nævnet de nødvendige oplysninger, herunder kopi af de ordnede optegnelser, til brug for nævnets tilsyn.

Spørgsmålet om ordnede optegnelser blev behandlet i beretningen for 2002-2003, hvor nævnet udtrykte, at også akter, som var returneret til opdragsgiveren, f.eks. en retsinstans, skulle være

omfattet af psykologens selvstændige journalpligt, selv om akterne kunne rekvireres igen.

Psykolognævnet har dog senere fundet, at psykologen kan undlade at foretage en selvstændig journalisering af de akter, som er modtaget fra opdragsgiveren i en konkret sag. Det skal naturligvis registreres, at akterne er modtaget, og det kan være hensigtsmæssigt at kopiere og tilføre journalen få helt centrale akter. Psykolognævnet finder dog, at hensynet til at kunne rekonstruere sager er tilgodeset med, at de pågældende akter på ny kan rekvireres fra opdragsgiveren.

Journalpligt for offentligt ansatte, autoriserede psykologer

Af reglerne om ordnede optegnelser fremgår det, at autoriserede psykologer, som er ansat i en offentlig forvaltning, hvor der i forvejen er regler om journalføring, for eksempel på sygehuse, i kommunale, regionale eller statslige forvaltninger m.v., opfylder journalpligten ved at følge den pågældende forvaltnings journaliseringspraksis.

Eksempel på konkret afgørelse:

Overtrædelse af reglerne om ordnede optegnelser (2012)

Efter anmodning fra en kommune, udførte en psykolog en psykologisk undersøgelse i forbindelse med en § 51 undersøgelse af en autistisk pige. Efter undersøgelsens afslutning klagede moderen bl.a. over, at psykologen ikke havde givet aktindsigt i sagen.

Psykolognævnet behandler ikke klager vedrørende aktindsigt, men under partshøringen kom det frem, at opdragsgiver havde pålagt psykologen at udlevere materialet, men at psykologen havde oplyst, at psykologen ved en fejltagelse havde makuleret råmaterialet.

Nævnets afgørelse

Nævnet fandt, at psykologen i sin erklæring havde redegjort for sine observationer og faglige overvejelser, at der var overensstemmelse mellem psykologens konklusioner og beskrivelser, og at psykologen havde udført sin undersøgelse i overensstemmelse med opdraget.

Nævnet fandt imidlertid, at psykologen i den konkrete sag havde udvist en sådan manglende omhu i forhold til psykologens forpligtelse til opbevaring af journalmateria-

le, at der var grundlag for udtale kritik af psykologens faglige virke efter § 12, jf. § 14, i lov om psykologer m.v.

Aktindsigt i psykologoptegnelser m.v.

Mener en autoriseret psykolog, at lovens betingelser for at undrage optegnelserne fra partsoffentlighed er opfyldt, kan psykologen udtrykkelig gøre opmærksom herpå. I tilfælde, hvor en klager beder Psykolognævnet om aktindsigt i journalmaterialet, vil nævnet altid forhøre sig hos psykologen om de nærmere grunde til, at akter er blevet undtaget fra klagers aktindsigt.

Eventuelle klager over en psykologs afgørelse om udlevering af akter følger klagevejene i den sag, hvori psykologen har udført arbejdet. I familieretslige sager, der afgøres ved Statsforvaltningen og Familiestyrelsen, vil det derfor være disse myndigheder og ikke Psykolognævnet, der skal tage stilling til spørgsmålet om udlevering af optegnelser. I sager, der kan behandles i Patientombuddet, vil det være Patientombuddet, der administrativt vil kunne tage stilling til en autoriseret psykologs afslag på udlevering af akter til en part.

3. Erklæringen

Psykolognævnet lægger vægt på, at de erklæringer, der udformes på baggrund af en undersøgelse, skal kunne benyttes som udgangspunkt for en reel vurdering af parternes aktuelle forhold og fremtidige muligheder.

Nævnet lægger vægt på, at kilder til erklæringens oplysninger er nævnt, at erklæringen indeholder fyldestgørende og genkendelige beskrivelser af parterne, at erklæringen er udfærdiget i saglig og neutral sprogbrug, at erklæringen indeholder faglige overvejelser foretaget med udgangspunkt i de foreliggende observationer, at der er adskillelse af observationer, vurderinger og konklusioner, og at konklusioner præsenteres på en måde, hvorved de er forståelige og tilgængelige for både parterne i undersøgelsen og opdragsgiveren/beslutningstagerne.

Eksempel på konkret afgørelse:

Psykologfaglige overvejelser (2010)

En psykolog fik til opgave at udføre en børnesagkyndig undersøgelse til brug for en retssag om fastsættelse af forældremyndighed og samvær. Klager fremførte bl.a., at psykologens erklæring var tynd og ufyldstgørende.

Nævnets afgørelse

Nævnet fandt, at psykologen i sin erklæring havde beskrevet opdraget, baggrunden for undersøgelsen og relevante oplysninger omkring moderen og faderen, og at psykologens konklusioner og vurderinger blev baseret på begge forældrenes udsagn og på børnenes udsagn samt på de oplysninger og iagttagelser, som psykologen havde beskrevet.

Nævnet fandt imidlertid,

- at der kunne have været en tydeligere opdeling af beskrivelser og vurderinger,
- at psykologens beskrivelser af samtalerne med børnene var meget kortfattede, og at yderligere observationer af moderen og børnene havde været gavnlige for undersøgelsen,
- at det faglige grundlag for psykologens konklusioner og vurderinger fremstod fagligt tyndt funderet,
- at der i erklæringen var en tendens til en mere negativ beskrivelse af moderen i forhold til faderen,
- at psykologen ikke havde konfronteret forældrene med udtalelser om hinanden, og
- at psykologen ikke i tilstrækkelig grad havde sikret sig, at parterne forstod rammerne for forløbet, herunder forløbet af et hjemmebesøg.

På baggrund af en samlet vurdering fandt nævnet, at der var grundlag for at udtale alvorlig kritik af psykologens faglige arbejde efter §§ 12 og 16 i lov om psykologer m.v.

Nævnet finder det væsentligt, at det er muligt, at man kan finde belæg for konklusionerne i de tests og andre undersøgelser, som psykologen har præsenteret i rapporten. Nævnet har således fundet anledning til kritik i situationer, hvor det har været vanskeligt eller slet ikke muligt at forbinde erklæringens konklusioner med beskrivelsen af de faktiske forhold og beskrivelser af de undersøgelser og tests, som fremgår af rapporten.

Eksempel på konkret afgørelse:

Manglende redegørelse for psykologfaglige overvejelser (2010)

På anmodning fra en kommune foretog en psykolog en psykologisk undersøgelse til brug for kommunens stillingtagen til klagers arbejdsevne, ressourcer for uddannelse/arbejdstagning og personlige forhold. Klager fremførte, at oplysninger i rapporten fremstod udokumenterede, at tonen i rapporten var insinuerende, og at indholdet var præget af begreber og fremmedord, som var svære at forstå.

Nævnets afgørelse

Nævnet fandt, at trods brugen af en del fagudtryk havde psykologen præsenteret sine testresultater på en sådan måde, at resultaterne ville kunne forstås af kommunens sagsbehandlere.

Nævnet fandt dog, at erklæringen manglede en samlet vurdering af klienten, hvor testresultaterne indgik i samspil med de øvrige oplysninger fra undersøgelsen. Nævnet fandt derfor, at psykologen ikke havde redegjort for sine faglige overvejelser, som på grundlag af rapportens oplysninger førte til psykologens konklusioner.

Nævnet fandt således, at der var grundlag for at udtale kritik af psykologens faglige virke efter §§ 12 og 16 i lov om psykologer m.v.

Når en psykolog udarbejder en erklæring, skal psykologen udvise omhu og uhildethed, jf. psykologlovens § 16. Nævnet lægger derfor vægt på, at en erklæring ikke alene bygger på oplysninger fra den ene part i en konflikt, men at erklæringen samlet set giver et fyldestgørende billede på den aktuelle situation, herunder at erklæringen i sin sprogbrug fremstår uhildet.

Eksempel på konkret afgørelse:

Manglende overensstemmelse mellem beskrivelser og konklusioner (2010)

Til brug for rettens afgørelse i en sag vedrørende forældremyndighed og bopæl blev en psykolog bedt om at udføre en børnesagkyndig undersøgelse af klagerens fire børn. Klager fremførte, at erklæringen havde været usaglig og subjektiv, og at psykologen havde taget faderens parti.

Nævnets afgørelse

Nævnet fandt, at psykologen havde redegjort for opdraget og for baggrunden for undersøgelsen.

Nævnet fandt imidlertid, at psykologen havde undladt at konfrontere parterne med deres udtalelser om hinanden, og at psykologen havde undladt at konfrontere faderen med en del udtalelser fra forskellige instanser.

Nævnet fandt desuden, at de oplysninger, psykologen havde beskrevet i erklæringen, pegede i modsat retning i forhold til psykologens konklusioner. Ud fra psykologens beskrivelse af moderen fandt nævnet, at erklæringen fremstod som værende partisk til fordel for faderen.

Nævnet fandt således, at der var grundlag for at udtale alvorlig kritik af psykologens virke for manglende omhu og uhildethed efter psykologlovens §§ 12 og 16.

I forbindelse med udformningen af en erklæring lægger nævnet vægt på, at en erklæring skal kunne stå alene, således at læseren/ modtageren ikke skal lede efter de oplysninger, som indgår i vurdering og konklusion, i tilknyttede bilag mv. for at kunne forstå erklæringen. De forhold, som indgår som grundlag for en erklærings vurderinger og konklusioner, skal altså kunne læses i selve erklæringen, og ikke kun i en bilagsdel.

Er der lavet undersøgelser, der foreligger på skrift, skal hovedundersøgelsen indeholde en sådan beskrivelse af de foretagne observationer eller undersøgelsesresultater, at grundlaget for erklærings vurderinger og konklusioner kan findes i erklæringens beskrivelser. Psykolognævnet har i nogle tilfælde fundet anledning til at udtale kritik for manglende omhu med denne begrundelse.

Eksempel på konkret afgørelse:

Observationer indgår som en del af erklæringens bilag (2012)

En moder klagede over et arbejde i forbindelse med en forældrekompetenceundersøgelse. Moderen klagede bl.a. over, at psykologerne havde diagnosticeret hende, og at

de havde anbefalet i undersøgelsen, at hendes børn skulle anbringes uden for hjemmet.

Psykologerne oplyste bl.a., at det på baggrund af de gennemførte tests og undersøgelser var deres opfattelse, at klager ikke besad de nødvendige forældrekompetencer, hvorfor de havde anbefalet anbringelse uden for hjemmet.

Nævnets afgørelse

Psykolognævnet konstaterede, at psykologerne ikke havde fremsat konkrete forslag til foranstaltninger, men alene havde beskrevet, hvilke forhold opdragsgiver skulle være opmærksom på.

Nævnet fandt, at psykologerne havde redegjort for de samtaler, tests og observationer, der var gennemført, og at psykologerne havde redegjort for de faglige overvejelser, som lå til grund for deres vurderinger. Samtidig fandt nævnet, at der i erklæringen var fagligt belæg for psykologernes vurdering af moderens diagnose.

Nævnet konstaterede imidlertid, at beskrivelserne af de foretagne observationer alene indgik som bilag til erklæringen uden, at der samtidig i selve erklæringen var gengivet de hovedpunkter eller eksempler fra observationerne, som lå til grund for psykologernes vurderinger på baggrund af de foretagne observationer. Psykolognævnet fandt, at de oplysninger og beskrivelser, som ligger til grund for konklusionerne i en undersøgelsesrapport, bør fremgå af selve erklæringen og ikke alene være beskrevet i et bilag.

På baggrund af en samlet vurdering fandt nævnet grundlag for at udtale kritik af psykologernes arbejde efter psykologlovens § 16.

Der kan være tilfælde, hvor psykologen af opdragsgiver er blevet bedt om at fremkomme med anbefalinger til det fremtidige forløb for klienten. Psykolognævnet finder det væsentligt, at psykologen i sin erklæring har øje for samarbejdet mellem opdragsgiver og klient, og at psykologen ikke angiver for håndfaste anbefalinger og dermed begrænser opdragsgivers handlemuligheder. Ofte vil det være mere hensigtsmæssigt, at psykologen opstiller fordele/ulempes ved de forskellige udfald.

Eksempel på konkret afgørelse:

Manglende psykologfaglige overvejelser (2010)

På anmodning fra Statsforvaltningen udførte en psykolog en børnesagkyndig undersøgelse af en dreng. Efterfølgende klagede faderen over psykologen. Klager fremførte blandt andet, at erklæringen fremstod partisk, og at faderen var blevet skildret som voldelig.

Nævnets afgørelse

Nævnet fandt, at psykologens vurderinger flere steder i erklæringen stod før psykologens beskrivelser, således at begrundelsen for psykologens vurderinger ikke fremstod tydelig for læseren.

Nævnet fandt desuden, at rapporten manglede en beskrivelse af de traumer, som psykologen angav, at barnet led under. Det fremgik ikke, hvorledes disse traumer ytrede sig i barnets adfærd, ligesom psykologen ikke havde inddraget andre fagpersoners beskrivelser af drengen. Nævnet fandt videre, at der manglede fagligt belæg for en del af de tolkninger af materialet, som psykologen gjorde vedrørende barnet og dets forhold til forældrene og til forældrenes muligheder for at kunne varetage forældrerollen.

Den manglende beskrivelse af barnets traumer og psykologens konklusioner og konkrete anbefalinger af samvær mellem barnet og dets fader medførte, at erklæringen ikke fremstod uhildet.

På baggrund af en samlet vurdering fandt nævnet, at der var grundlag for at udtale alvorlig kritik af psykologens faglige arbejde efter §§ 12 og 16 i lov om psykologer m.v.

4. Opgavens afslutning

Gennemgang af erklæringen

Nævnet lægger vægt på, at erklæringer fra undersøgelser gennemgås med de undersøgte, inden erklæringen videresendes til opdragsgiver.

Gennemgang af erklæringen kan medvirke til, at eventuelle faktuelle fejl i erklæringen bliver rettet, inden erklæringen læses af beslutningstageren. Med udgangspunkt heri kan gennemgang af erklæringen også være medvirkende til, at senere klager over den psykologfaglige virksomhed kan afsluttes uden kritik.

Så vidt muligt skal denne gennemgang af sagen med klienten ske så betids, at den undersøgte eventuelt skriftligt får lejlighed til at fremkomme med eventuelle forslag til rettelser af faktuelle oplysninger, inden psykologens udtalelse sendes til opdragsgiveren, for eksempel en kommune eller en retsinstans. De faglige overvejelser og konklusioner er psykologens ansvar.

Nævnet finder, at det ved fremsendelsen til opdragsgiveren bør fremgå af rapporten, at den har været gennemgået med den undersøgte, og på hvilke punkter den undersøgte eventuelt har gjort indsigelser.

Eksempel på konkret afgørelse:

Manglende gennemgang af erklæringen (2012)

En psykolog foretog en børnesagkyndig undersøgelse for Statsforvaltningen til brug i en samværssag vedrørende klagerens samvær med sin datter. Faderen klagede efterfølgende over undersøgelsen, hvor han bl.a. fremførte, at psykologen havde rettet i erklæringens vurderingsafsnit efter gennemgangen, hvorefter erklæringen blev sendt til opdragsgiver, uden at faderen havde mulighed for at forholde sig til psykologens ændrede vurderinger.

Ved partshøringen oplyste psykologen bl.a., at der efter psykologens mening ikke blev ændret væsentligt i erklæringen efter klagerens gennemlæsning.

Nævnets afgørelse

Med hensyn til gennemgangen af erklæringen fandt nævnet, at genstanden for gennemgangen som udgangspunkt er hele erklæringen, og at eventuelle rettelser som følge af gennemgangen med klienten først og fremmest burde kunne være af faktisk karakter.

Nævnet fandt, at psykologen ikke havde udvist den fornødne omhu ved udarbejdelsen af erklæringen, og der blev samlet set givet alvorlig kritik af psykologens faglige virke i sagen efter § 16 i lov om psykologer m.v.

Præsentation af konklusioner

Klienten vil som regel opfatte konklusionen i en erklæring som meget afgørende. Derfor bør psykologen ved sin gennemgang med klienten af undersøgelsens konklusion være opmærksom på de virkninger, indholdet af konklusionen kan have på vedkommende, og tilpasse sin præsentation og udtalelser til klientens situation.

Overholdelse af tavshedspligt

Nævnet har udtalt, at psykologer skal udvise særlig agtpågivenhed således, at de ikke, enten bevidst eller ved uagtsomhed, videregiver oplysninger, som de har fået kendskab til i deres praksis.

Selvstændig behandling af klager over brud på tavshedspligten henvises til politiet til behandling i medfør af straffelovens § 152 og § 152, c-f, men Psykolognævnet har i enkelte sager, hvor spørgsmålet om brud på tavshedspligten er indgået i en klage, inddraget dette tema som en del af spørgsmålet om omhu og samvittighedsfuldhed.

Psykolognævnet har endvidere modtaget spørgsmål vedrørende psykologers afgivelse af oplysninger, hvor der ikke er indhentet samtykke fra den person, hvis sag er under behandling. Nævnet har i sin vejledning herom lagt vægt på, at det ved afgivelse af sådanne oplysninger skal oplyses tydeligt under hvilke omstændigheder og til hvilket formål, oplysningerne er afgivet.

Under alle omstændigheder gælder, at psykologer, som afgiver oplysninger til andre myndigheder, skal udforme oplysningerne med den omhu, samvittighedsfuld og uhildethed, som er påkrævet i henhold til psykologloven.

B. Underretninger efter servicelovens kap. 27

Efter servicelovens kap. 27 har den, der får kendskab til, at et barn eller en ung under 18 år fra forældres eller andre opdrageres side udsættes for vanrøgt eller nedværdigende behandling eller lever under forhold, der bringer dets sundhed eller udvikling i fare, pligt til at underrette kommunen. Efter servicelovens § 153 er bl.a. offentligt ansatte psykologer og andre fagpersoner underlagt en særlig underretningspligt, jf. bekendtgørelse nr. 1093 af 5. september 2013 af lov om social service.

Psykologer og andre, der får kendskab til sådanne forhold om børn og unge, har således en pligt til at underrette kommunen herom. Men det er kommunen, der tager stilling til om, og i givet fald, hvilke foranstaltninger, der skal iværksættes. Kommunen

har ikke pligt til at iværksætte foranstaltninger, hvis kommunens undersøgelse af sagen ikke giver baggrund herfor.

Nævnet har modtaget klager over, at psykologer har afgivet underretning til kommunen i medfør af servicelovens kap. 27. Nævnet har ikke fundet anledning til at kritisere de pågældende psykologer for indgivelsen af en underretning. Hvor det har været nødvendigt, har Psykolognævnet dog gjort opmærksom på, at psykologlovens § 16 også gælder ved udformningen af de pågældende underretninger, og at indholdet af underretningerne derfor skal være udformet med både omhu og uhildethed.

Psykolognævnet finder det væsentligt, at autoriserede psykologer i deres underretninger afholder sig fra at inddrage anbefalinger angående fremadrettede tiltag. Nævnet har på denne baggrund fundet anledning til at udtale kritik, hvis en psykolog er fremkommet med for håndfaste anbefalinger i sin underretning.

Eksempel på konkret afgørelse:

Underretning og anbefaling (2010)

En fader klagede over en psykologs underretning til kommunen vedrørende hans datter. Faderen klagede over, at psykologen udelukkende havde gengivet moderens negative holdninger, og at psykologen alene havde beskrevet moderens ud-sagn uden at have undersøgt, hvorvidt de omtalte forhold var valide.

Nævnets afgørelse

Efter nævnets vurdering havde psykologen reageret på alvorlige oplysninger, der uden tvivl gav anledning til bekymring for, om barnet havde behov for særlig støtte, og at der derfor krævedes en underretning og en undersøgelse af barnets forhold. En person, der får sådanne oplysninger under udøvelsen af sit erhverv, er efter nævnets opfattelse ikke forpligtet til at føre bevis for oplysningerne, men er alene forpligtet til at indberette oplysningerne til myndighederne efter servicelovens bestemmelser herom. Det var derfor uvæsentligt for selve underretningen, at oplysningerne alene stammede fra moderen.

Psykolognævnet fandt på denne baggrund ikke grundlag for kritik af psykologens underretning, som blev foretaget i overensstemmelse med servicelovens regler om underretning.

Psykolognævnet fandt derimod, at psykologen var gået uden for rammerne for en underretning til myndighederne efter

serviceloven ved i tillæg til underretningen at anbefale, at faderens samvær med datteren blev suspenderet eller indskrænket, idet en sådan anbefaling lå uden for psykologens ansvarsområde som underretter.

Nævnet fandt derfor, at der på denne baggrund var grundlag for kritik af psykologens faglige virke i sagen efter § 12 i lov om psykologer m.v.

C. Forældreansvarslovens § 32

I medfør af § 32 i forældreansvarsloven (lov nr. 1073 af 20. november 2012 med senere ændringer), der erstatter lov om forældremyndighed og samvær, skal Statsforvaltningen tilbyde forældre og børn børnesagkyndig rådgivning eller konfliktmægling ved uenighed om forældremyndighed, barnets bopæl eller samvær. Efter lovens § 34 skal barnet inddrages, så dets perspektiv og eventuelle synspunkter kan komme til udtryk.

Sagerne om samtaler efter forældreansvarslovens §§ 32 og 34 adskiller sig fra de øvrige ved, at psykologens opgave er begrænset til samtaler med børn og til rådgivning af forældre i forbindelse med sager om forældremyndighed, barnets bopæl eller samvær. Psykologen udfører ikke en undersøgelse eller udfærdiger en erklæring, men refererer én eller flere samtaler som led i sager om forældremyndighed, barnets bopæl eller samvær.

Nævnet har ved vurderingen af klager vedrørende sådanne sager taget hensyn til opgavens begrænsede karakter. I sin vurdering har Psykolognævnet lagt vægt på, at det af sagerne fremgår, at Statsforvaltningen ikke har udtrykt utilfredshed med udførelsen af samtalerne, og at de notater, som psykologen har skrevet i forbindelse med samtalerne, har overholdt Statsforvaltningens retningslinjer, og var egnede som grundlag for Statsforvaltningens beslutninger i sagerne.

Nævnet har gennemgående ikke fundet anledning til at rejse kritik af psykologernes virke i de pågældende sager.

D. Generelt om erklærings/udtalelsers faglige grundlag

Med autorisationen som psykolog følger, at den autoriserede psykolog er underlagt Psykolognævnets tilsyn i alle de tilfælde, hvor psykologen udøver sit faglige virke som psykolog. En autoriseret psykolog kan således ikke fraskrive sig Psykolognævnets tilsyn med henvisning til, at man varetager særlige opgaver eller særlige partsinteresser.

Nævnet finder det vigtigt, at autoriserede psykologer gør sig klart, at de under deres virke som psykologer udtaler sig som fagpersoner, og at de er opmærksomme på, at skriftlige udtalelser, som de afgiver, kan komme til at indgå som psykologfaglige dokumenter i en offentlig myndigheds sag, selv om udtalelserne ikke blev rekvireret og udarbejdet med det formål for øje.

Skriftlige udtalelser må ikke indeholde oplysninger eller vurderinger, som psykologen ikke har dokumentation eller fagligt belæg for. Ikke mindst når der udfærdiges udtalelser, hvor oplysningerne fortrinsvis eller udelukkende kommer fra en enkelt kilde, finder nævnet det kritisabelt, hvis der fremsættes for håndfaste udtalelser om tredjepersoner eller forslag til fremtidige handlinger. Nævnet finder, at psykologen i disse tilfælde udtrykkeligt bør skrive, at anbefalingerne alene har udgangspunkt i oplysninger fra en enkelt kilde.

Psykolognævnet finder, at skriftlige udtalelser fra autoriserede psykologer skal være affattet klart og entydigt, og at udtalelser skal kunne holde til at blive videregivet til andre. Dette gælder uanset, om der er tale om en erklæring, som er resultat af en psykologisk undersøgelse, eller om der er tale om en udtalelse, som er udfærdiget på grundlag af et samtaleforløb. Det gælder uanset, om den skriftlige udtalelse er udfærdiget efter anmodning fra en klient eller efter anmodning fra en offentlig myndighed.

Problemstillingen kan for eksempel opstå, hvor en udtalelse er udarbejdet på en klients foranledning, og hvor klienten lader udtalelsen indgå i en sag om for eksempel forældremyndighed eller anden familiekonflikt. Den eller de parter, som ikke selv har været inddraget i forløbet hos psykologen, klager til Psykolognævnet over, at de oplysninger, som findes i psykologens udtalelse, alene baserer sig på oplysninger fra den anden part i sagen.

Selv om en udtalelse/status alene bygger på oplysninger og vurderinger fra psykologens klient, og selv om dokumentet ikke er blevet skrevet med henblik på at indgå i en konflikt mellem to parter, finder Psykolognævnet, at der må stilles strenge krav til udtalelsens udformning.

Det er nævnets opfattelse, at det klart og utvetydigt igennem hele udtalelsen skal fremgå, at dokumentets oplysninger bygger på oplysninger givet af den ene part. Kravet til særlig omhu i formuleringen gælder ikke mindst, når psykologen både giver udtryk for en faglig vurdering af klienten og af forhold, der omfatter personer, der ikke selv er blevet hørt i forbindelse med de oplysninger, som den autoriserede psykolog bygger sin udtalelse på.

Klarheden opnås for eksempel ved generelt i udtalelsen at gøre rede for grundlaget for udtalelsen og ved specifikt i de vurderende afsnit at angive, at vurderingen udelukkende bygger på ensidigt tilvejebragte oplysninger, og at vurderingerne evt. kunne være anderledes, hvis udtalelsen også byggede på oplysninger fra de pågældende tredjepersoner. Hvis oplysningerne er modtaget fra anden kilde, skal også dette tydeligt fremgå af skrivelsens tekst.

Undertiden opfattes en sådan udtalelse/status som en integreret del af journalen. Den, om hvem der er gjort optegnelser i en autoriseret psykologs journal, har som udgangspunkt krav på at se de pågældende journaloptegnelser. Dette understreger, at enhver skriftlig udtalelse skal opfylde kravene om omhu og uhildethed, og at den autoriserede psykolog ligeledes i sin journalføring skal være omhyggelig i sin formuleringsmåde.

Eksempel på konkret afgørelse:

Manglende fagligt grundlag for udtalelse (2011)

På baggrund af samtaler vedrørende stress udfærdigede en psykolog en udtalelse til brug for kommunens sagsbehandling. Efterfølgende klagede klientens chef over udtalelsen til Psykolognævnet, idet han fremførte, at psykologen ikke havde fagligt belæg for indholdet af udtalelsen, og at udtalelsen efterfølgende blev brugt til at presse ham til at betale for klientens behandlinger.

Psykologen oplyste under partshøringen, at klienten undervejs i forløbet havde bedt psykologen om at udfærdige en udtalelse til brug for et overslag over, hvor mange psykologtimer klienten havde behov for. Psykologen havde ikke været bekendt med, at klienten havde præsenteret udtalelsen for sin fagforening. Psykologen oplyste desuden, at psykologen ved efterfølgende korrespondance med klagers advokat havde tilbudt at omformulere sin udtalelse.

Nævnets afgørelse

Nævnet lagde vægt på, at psykologen havde afgivet sin udtalelse til brug for et overslag over antallet af behandlingstimer, og at psykologen havde afgivet sin udtalelse efter 3 samtaler med sin klient. Nævnet bemærkede, at psykologen havde tilbudt at omformulere sin udtalelse.

Nævnet fandt, at det meget tydeligere burde være fremgået af udtalelsen, at den alene var udformet på foranledning af klienten, og nævnet fandt, at nogle af psykologens formuleringer i udtalelsen forekom særdeles tyndt fagligt funderet. Nævnet fandt, at psykologen på et så spinkelt grundlag ikke burde have udtalt sig til kommunen, herunder om klagers arbejdsplads som praktiksted.

På den baggrund fandt nævnet, at der var grundlag for at udtale alvorlig kritik af psykologens faglige virke efter §§ 12 og 16 i lov om psykologer m.v.

Psykologens professionelle rolle

Nævnet har i sin tilsynsvirksomhed mulighed for at vurdere, hvorvidt den autoriserede psykolog optræder med den omhu og samvittighedsfuldhed, som er beskrevet i psykologlovens § 12.

Eksempel på konkret afgørelse:

Sammenblanding af roller (2013)

En fader klagede til Psykolognævnet på baggrund af den rolle, en psykolog havde spillet i en sag om samvær. Faderen havde været uenig med sine børns mor omkring samvær mellem faderen og børnene. Moderen havde blandt andet beskyldt faderen for seksuelt misbrug. Ved partshøringen fremgik det, at moderen havde fået tilbudt støtte til psykologhjælp fra kommunen, hvorefter moderen tog kontakt til psykologen. Kommunen ville dog ikke bevillige støtte, og derefter fungerede psykologen som moderens bisidder. Faderen klagede endvidere over, at psykologen i forbindelse med en efterfølgende underretning til kommunen og senere Ankestyrelsen havde benyttet sin psykologtitel.

Under partshøringen henviste psykologen til sin underretningspligt, og at det i den forbindelse havde været relevant at benytte psykologtitlen ved kontakten til kommunen.

Nævnets afgørelse

Nævnet konstaterede, at psykologen på baggrund af samtaler med moderen havde foretaget underretninger om sine bekymringer for børnenes sundhed og udvikling, og at psykologen havde en særlig underretningspligt som psyko-

log. Nævnet fandt ikke anledning til at kritisere, at psykologen havde foretaget underretninger.

Nævnet fandt imidlertid, at psykologens formulering ved underretningen til Ankestyrelsen efterlod det indtryk af, at moderen var psykologens klient. På den baggrund fandt nævnet, at psykologen havde sammenblandet sine opgaver som bisidder med sine forpligtelser som psykolog, idet det ikke tydeligt fremgik af sagen, at psykologen havde ageret som privat person. Nævnet fandt derfor anledning til at udtale kritik af psykologens virke efter § 12 i lov om psykologer m.v.

E. Behandlingsopgaver

Som udgangspunkt indbringes klager over autoriserede psykologer i forbindelse med behandlingsopgaver til Patientombuddet jf. afsnit D i kapitel 7. Som tilsynsmyndighed for alle autoriserede psykologer har Psykolognævnet, med udgangspunkt i Patientombuddets afgørelse og psykologlovens bestemmelser, efterfølgende mulighed for at udtale sig om psykologens virke i den pågældende sag.

Adfærd og optræden

Hvor Patientombuddet har til opgave at vurdere den behandling, som klienten har modtaget hos en autoriseret psykolog, kan Psykolognævnet foretage en vurdering af de adfærdsmæssige forhold, som er knyttet til psykologens faglige optræden, men som ikke direkte har at gøre med selve behandlingen.

Valg af metoder

Som ved den øvrige virksomhed er det ved behandlingsforløb væsentligt, at psykologen er opmærksom på klientens ønsker, forventninger og begrænsninger.

Psykolognævnet finder det væsentligt, at psykologer, der indleder behandlingssituationer med klienter, lytter til og er opmærksomme på klienternes særlige ønsker og forudsætninger, samt at klienterne forstår indholdet og forløbet af den pågældende behandlingssituation.

Klienten har forventninger til den behandling, som skal indledes, og forventningerne bør i den grad, det er muligt, indgå i psykologens faglige overvejelser om påbegyndelsen og fortsættelsen af behandlingen.

Nævnet lægger herudover vægt på, at psykologen forsøger at sikre sig, at klienten forstår formålet med den behandling, som udføres.

F. Anvendelse af “diagnoser”

Nævnet finder det vigtigt, at autoriserede psykologer gør sig klart, om de har et belæg til at stille en bestemt diagnose, eller om der er behov for at henvise klienten til yderligere udredning hos en anden person med kompetence inden for det pågældende område, for eksempel til en psykiater.

Hvis psykologen omtaler en diagnose i erklæringen/udtalelsen, der er stillet af en anden person, skal det fremgå af erklæringen/udtalelsen, hvem der har stillet diagnosen.

Psykologen skal være opmærksom på, at erklæringer, der afgives til offentlige myndigheder, vil indgå i myndighedens journal, og ofte vil kunne følge klienten i lang tid.

G. Konsulentopgaver

Autoriserede psykologer kan enten alene eller i et team af undersøgere have til opgave at udarbejde analyser af større eller mindre virksomheder. Til tider kan de rapporter, der udarbejdes på basis heraf, få vidtrækkende konsekvenser for de ansatte i virksomheden.

Ved henvendelser vedrørende sådanne opgaver kan Psykolognævnet alene tage stilling til det arbejde, som den autoriserede psykolog har udført, og kun i de tilfælde, hvor psykologens selvstændige virksomhed kan identificeres.

Nævnet har i en konkret sag tidligere udtalt, at også ved konsulentopgaver er det vigtigt, at der foretages journaloptegnelser over opgaven og forløbet, og at det også af journaloptegnelserne fremgår, hvad der er aftalt mellem opdragsgiver og konsulent, ligesom det skal fremgå, hvordan opgaven løbende skrider frem, herunder om der har været særlige problemer eller særlige henvendelser fra enkeltpersoner berørt af forløbet, etc.

Psykolognævnet kan ikke tage stilling til forhold, som er forekommet i virksomheden, inden undersøgelsen blev påbegyndt, og kan ikke tage stilling til eventuelle senere beslutninger om de ansattes forhold, eller om virksomhedens udvikling, som senere kan være truffet helt eller delvist på grundlag af den rapport, som konsulenterne har udfærdiget.

Kapitel 9

Psykologers markedsføring af sundhedsydelse

I medfør af § 4, stk. 6, i lov nr. 326 af 6. maj 2003 om markedsføring af sundhedsydelser, som blev ændret ved lov nr. 360 af 9. april 2013, fører Psykolognævnet tilsyn med, at psykologer overholder lovens regler om markedsføring af sundhedsydelser.

Lovens anvendelsesområde er præciseret i Sundhedsstyrelsens bekendtgørelse nr. 828 af 26. juni 2013 om markedsføring af sundhedsydelser.

I lov om markedsføring af sundhedsydelser er der fastsat regler om markedsføring og sammenlignende reklame for sundhedsydelser. Sundhedsstyrelsen fører tilsyn med, at disse regler overholdes af sundhedspersoner. For så vidt angår psykologer, er det Psykolognævnet, der fører tilsynet.

Lov om markedsføring af sundhedsydelser omfatter markedsføring af sundhedsydelser, som udføres af eller på vegne af autoriserede eller ikke-autoriserede sundhedspersoner inden for sundhedsvæsenet, herunder markedsføring af sundhedsydelser, som udføres af eller på vegne af autoriserede eller ikke-autoriserede psykologer inden for sundhedsvæsenet.

Ved markedsføring af sundhedsydelser forstås alle foranstaltninger foretaget i erhvervsøjemed, hvormed der udbydes eller tilbydes sundhedsydelser. Markedsføring kan bestå i, at man skriftligt, mundtligt, billedligt eller på anden måde udbyder/tilbyder sundhedsydelser.

Markedsføringen kan for eksempel foretages gennem annoncer i aviser og blade, gennem reklame i radioen eller via Internettet.

Markedsføringen skal udformes og præsenteres på en sådan måde, at det tydeligt fremgår, at der netop er tale om markedsføring. Det skal tillige tydeligt fremgå, hvem der er afsender af markedsføringen.

Markedsføring af sundhedsydelser skal være saglig, og der må ved markedsføringen ikke anvendes urigtige, vildledende eller mangelfulde angivelser. Ved markedsføring af sundhedsydelser må der ikke anvendes vildledende fremgangsmåder, såfremt de

Angivelser på grund af deres særlige form, eller fordi de inddrager uvedkommende forhold, er utilbørlige over for andre, herunder andre sundhedspersoner eller forbrugere. Rigtigheden af angivelser om faktiske forhold skal kunne dokumenteres.

Markedsføring af sundhedsydelser kan ske ved anvendelse af billeder, tegninger, og lignende. Beskrivende og anprisende tekster om sundhedspersoner, sundhedsydelser m.v. kan anvendes ved markedsføringen, dog under forudsætning af, at teksten er saglig og ikke urigtig, vildledende, mangelfuld eller utilbørlig.

Markedsføring af sundhedsydelser må ikke finde sted i fjernsyn, i film, på video, CD-rom, DVD eller lignende.

Den sundhedsperson m.v., der er afsender af markedsføringen, har pligt til at sikre, at betingelserne i loven og bekendtgørelsen overholdes.

Reklamebureauer, redaktører, fjernsynsstationer, udgivere af blade, aviser og postordrehæfter m.fl. kan ifalde strafansvar for medvirken til overtrædelse af loven og bekendtgørelsen. Såfremt de indser eller burde indse, at der foreligger overtrædelse af loven eller bekendtgørelsen. Ansvar for medvirken forudsætter, at overtrædelsen er klar og burde have været konstateret af det pågældende medies redaktør. Der henvises til straffelovens § 23 og medieansvarslovens § 27, som findes på Psykolognævnets hjemmeside.

Overtrædelse af lov om markedsføring af sundhedsydelser er sanktioneret med bøde.

I medfør af § 4, stk. 8 i lov om markedsføring af sundhedsydelser, fører Psykolognævnet tilsyn med psykologers markedsføring. Psykolognævnet kan som led i tilsynet give udtryk for sin opfattelse af sagen eller søge iværksat sanktioner efter lovens § 5, stk. 1 og 2, dvs. kan foretage en anmeldelse til politiet med henblik på evt. idømmelse af bøde.

Der er nærmere redegjort for lovens og bekendtgørelsens regler for markedsføring af sundhedsydelser i Sundhedsstyrelsens vejledning nr. 9319 af 26. juni 2013 om markedsføring af sundhedsydelser.

Psykolognævnet har ikke fastsat nærmere regler for psykologers markedsføring efter lov om markedsføring af sundhedsydelser, men Sundhedsstyrelsens vejledning vil kunne være vejledende for psykologer.

Lov om markedsføring af sundhedsydelser, bekendtgørelse om markedsføring af sundhedsydelser og vejledning om markedsføring af sundhedsydelser findes på Psykolognævnets hjemmeside.

Kapitel 10

Statistik vedrørende autorisationer, afgørelser i tilsynssager og afgørelser i sager om anerkendelse af udenlandske erhvervsmæssige kvalifikationer

I dette kapitel gives der statistiske oplysninger om Psykolognævnets autorisationer, afgørelser i tilsynssager og afgørelser i sager om anerkendelse af udenlandske erhvervsmæssige kvalifikationer som psykolog i perioden fra 1. januar 2010 til 31. december 2013.

A. Autorisationer

I den følgende tabel vises antallet af psykologer, som opnåede autorisation pr. år i perioden fra 1. januar 2010 til 31. december 2013.

Antal psykologer autoriseret pr. år i perioden fra 1. januar 2010 til 31. december 2013

Årstal	Antal
2010	392
2011	377
2012	356
2013	337

B. Afgørelser i tilsynssager

I den følgende tabel vises det samlede antal af mødebehandlede afgørelser i tilsynssager pr. år i perioden fra 1. januar 2010 til 31. december 2013 og fordelingen af disse af afgørelser med ingen kritik, kritik og alvorlig kritik pr. år i samme periode.

Antal af mødebehandlede afgørelser i tilsynssager pr. år i perioden fra 1. januar 2010 til 31. december 2013

Årstal	Ingen kritik	Kritik	Alvorlig kritik	I alt
2010	29	17	10	56
2011	31	13	12	56
2012	23	20	8	51
2013	22	28	7	57

C. Afgørelser i sager om anerkendelse af udenlandske erhvervsmæssige kvalifikationer som psykolog pr. år i årene 2010 til 2013.

I den følgende tabel vises antallet af positive og negative afgørelser i sager om anerkendelse af udenlandske erhvervsmæssige kvalifikationer fra EU/EØS/CH-lande og fra øvrige lande pr. år i årene 2010-2013.

Antal af afgørelser i sager om anerkendelse af udenlandske erhvervsmæssige kvalifikationer som psykolog pr. år i årene 2010 til 2013

Årstal	EU/EØS/CH Godkendte ansøgninger	EU/EØS/CH Afslag på an- søgninger	Øvrige lande Godkendte ansøgninger	Øvrige lande Afslag på an- søgninger
2010	11	0	5	3
2011	5	0	5	3
2012	7	0	4	0
2013	14	2	7	9

*EU/EØS/CH= lande, der er medlem af den europæiske union, omfattet af den europæiske økonomiske samarbejdsaftale eller Schweiz